

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20—61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890—1932. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JÓESTÉT!” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. OKTÓBER 3.
VIII. évfolyam, 261. szám.

Kedd

Moszkvában ujabb nagyjelentőségű szerződés készül

Az orosz—török egyezmény kiszámíthatatlan lehetőségekkel — Róma közvetít Berlin, London és Páris között — Hitler állítólagos békeajánlatának pontjai — Az angol sajtó szerint Lengyelország jogainak biztosítása nélkül nincs béke — Az új lengyel kormány tagjai letették az esküt

(MOSZKVA.) (Tass.) A világ figyelmébe ismét Moszkva felé irányul, mert az elkövetkező napokban újabb döntő jelentőségű szerződés megkötésére kerül sor a Szovjet fővárosában. Ez pedig az orosz—török megállapodás lesz. Saracioglu külügyminiszter tegnap estig nem tudott Ribbentrop német és Selzer észt külügyminiszterek ott tartózkodása miatt Molotov külügyi népbiztossal tárgyalni. Idejéig azonban nem töltötte tétlenül, mert számolva a megváltozott viszonyokkal, magához kérte a török követéségen levő szállására a brit és francia nagykövetségeket, akikkel hosszabb megbeszélést folytatott. A tárgyalások célja — beavatottak szerint — az volt, hogy valamilyen módon összhangba hozza a brit—török és francia—török megállapodásokat a most megkötendő orosz—török szerződéssel, amely ellentétet mondani sok eddigi elképzelésnek. Hogy ez Saracioglu-nak sikerült-e, nem lehet tudni — írja az Izvesztija — de most minden attól függ, hogy Ankara melyik oldalt választja a kettő közül és melyiknek érdekében hajlandó nagyobb megértést tanúsítani.

Saracioglu, amint ugyancsak Moszkvából közlik, Molotov népbiztossal másfél órán át tárgyalt. A megbeszélésekről egyelőre nem adtak ki hivatalos jelentést, mert azokat minden jel szerint még tovább folytatják. Végül Moszkvából közli a Tass azt is, hogy Oroszország Finnországnak és Lettországnak is ajánlatot tesz arra, hogy az Északi-Északkeleti-határhoz hasonló finn—orosz és lett—orosz kölcsönös szerződést kössenek.

A jelentés végén a Tass annak a reményének ad kifejezést, hogy a két állam számol a szerződésből reáharuló haszonnal és belemegy Moszkva ajánlatába, amely ennek ellenértékéül biztosítja említett államok területi, politikai és gazdasági érintetlenségét.

CIANO GRÓF BERLINBEN

(BERLIN.) (DNB) Ciano gróf olasz külügyminiszter, aki a német kormány meghívására Berlinbe utazott, tegnap reggel 6 óra 13 perckor érkezett meg a müncheni pályaudvarra, ahol ünnepélyesen fogadták. Külön vonata 6 óra 32 perckor folytatta útját a német főváros felé, ahová 17 óra 50 perckor érkezett meg. Az anhalti pályaudvaron Ribbentrop külügyminiszter, a nem-

zeti szocialista kormány több tagja, a párt és a katonai előkelőségek nagy csoportja, a jugoszláv, olasz és szlovák követek, valamint egy diszszázad fogadták. Ciano elhaladt a diszszázad előtt, majd Ribbentrop külügyminiszterrel együtt a Reichskanzleiba hajrártott, ahol számára a vendégek lakosztályából egyet kijelöltek. A Reichskanzlei előtt Meissner állam-miniszter üdvözölte a magas vendéget. Berlin lakossága Ciano grófot utközben meleg ünnepségekben részesítette.

„DÖNTŐ JELENTŐSÉGŰ LESZ EZ A HÉT” — ÍRJÁK AZ OLASZ LAPOK

(BERLIN.) (Stefani.) Ciano gróf külügyminiszter a fasiszta milícia egyenruhájában, a német sasrend nagykeresztjével disztingált, este fel tegnap este negyed hétkor Ribbentrop külügyminisztert a külügyi hivatalban, ahol vele rövid ideig tanácskozott. Ezután Ribbentrop kíséretében a Reichskanzleiba hajtatott, ahol a Führer fogadta hivatali dolgozószobájában. A megbeszélésekről nem adtak ki hivatalos jelentést és valószínű, hogy addig, amíg a kancellár reichs-tagi beszédét el nem mondja, nem is közlik azt a nyilvánossággal. A sajtó rendkívül nagy jelentőségűnek minősíti Ciano látogatását. A Berliner Börsenzeitung megjegyzi, hogy a német—orosz megállapodás után le lehet szőgezni a következőket:

1. Lehetetlen Moszkva és Berlin közé éket verni.
2. A lengyel helyzet megváltoztatását célzó akarat egyenlő a Szovjet megtámadásával.

VI. György angol uralkodó kiáltványa

(LONDON.) (Reuter.) VI. György angol uralkodó tegnap kiáltványt bocsátott ki a brit nemzethez, amelyben felszólítja annak 20 évnél idősebb férfi tagjait, hogy amennyiben arra szükség lesz, jelentkezzenek katonai szolgálatra. A kiáltvány hangsúlyozza, hogy ez vonatkozik a külföldről hazatértekre is, akik hazaérkezésük után 8 nappal kötelesek jelentkezni.

FRANCIA FÉLHIVATALOS MAGYARÁZAT A HIVATALOS JELENTÉSEKRŐL

(PÁRIS.) (Havas.) A félhivatalos magyarító közlemény a szokatlanul szűkszavú jelentésről így hangzik:

— A lefolyt hadműveletek során a német tüzéség egyes helyeken való-

3. A gazdasági szerződés az angol-francia gazdasági hadjárat utolsó pilléreit is ledöntötte.

Ezt Itália is nagyon jól tudja, — folytatja a lap — és ezért ezzel a körülménnyel a Berlinben tartózkodó Ciano külügyminiszter is számolt. Róma számára ez a tény nem jelent újat, mert minden lépésről előre tájékoztatták.

A Völkischer Beobachter azt írja, hogy a két totális rendszerű állam mindig a személyes megbeszélés formáját választja, amikor döntő események vannak kifejlődőben.

Az olasz sajtó is rendkívül nagy jelentőségűnek mondja a találkozót. A Messagero azt írja, hogy

Ciano gróf meghívásra ment Berlinbe és pedig Ribbentrop moszkvai megegyezésének ügyében és ezzel a világ figyelmét újra a német főváros felé irányította, ahol döntő jelentőségű lépések készülnek, amelyek a jövő hetet a legfontosabbá teszik az utóbbi idők minden heténél.

A Popolo d'Italia azt hangoztatja, hogy a megegyezés nem töltheti el aggodalommal Itáliát, mert a Führer határozottan kijelentette, hogy nem jelenti a bolsevizmus előretörését Európában. Inkább az érdeklí, mit válaszol a békeajánlatra Anglia?

Ami az adandó választ illeti, arról a francia sajtó általában megjegyzi, hogy nem lehet más, mint elutasító. A Jour hangsúlyozza, hogy

Chamberlain miniszterelnök tudatában van Nagybritannia és Franciaország erejének és így nem is tehet mást, mint azt, hogy visszatartja a moszkvai szerződés erőteljes fenyegetést tartalmazó békeajánlását, mint olyat, amely nem méltó arra, hogy megbeszélések alapja legyen.

Az angol sajtó is egyre határozottabb visszautasító magatartást tanúsít. A Times megállapítja, hogy

Berlin a maga részéről szeretné befejezettnek tekinteni a keleti háborút. Ez meg is felelne elgondolásának, pedig nagyon csodálják, mert a háborúnak még egyetlen fejezete sem záródott le. A brit közvélemény ennek hangoztatását várja Chamberlain miniszterelnöktől, aki bizonyára kitér Ciano látogatására is.

ságos záporoszerű világlést rendezett, miért is a francia hadvezetőség ember- és vérkiméletből ezeken a területeken nem fejt ki nagyobb tevékenységet. Viszont a nyugodtabb pontokon a katonaság területein és mintaszerűen halad előre, fontos stratégiai és látópontokat szállva meg. Így történt ez tegnap is, amikor egy hétkilométeres arcvonalon a francia hadsereg jelentős területi előrehaladást tett.

Megjegyzik végül a félhivatalos magyarító közlemény, hogy a francia hadvezetőség joggal várhatja el, hogy a közvélemény fékezze türelmetlenségét, amely indokolt ugyan, de semmi esetre sem célirányos, vagy jogos.

HESS NAGY BESZÉDE AZ ANYÁK EMLÉKÉRMÉNEK KIOSZTÁSA ALKALMÁBÓL

(BERLIN.) (DNB) Rudolf Hess, a Führer helyettese abból az alkalomból, hogy kiosztották a német anyák emlékérméit, hosszabb rádióbeszédet tartott, amelyben hangsúlyozta, hogy a birodalmi kormány legelsőrendű kötelességének tartja azt, hogy a német anyákat megjutalmazza, mert sokan vannak közöttük, akik a világháború alatt férjeiket és a mostani harcokban fiaikat veszítették el. Kivették tehát részüket a haza iránti kötelességből és olyan példát mutattak, amely maradandó lesz a német faj történetében.

Beszéde további során Hess közölte, hogy az anya-emlékérmék kiosztását mindaddig folytatják, amíg a Harmadik Birodalom összes anyáit ki nem tüntették.

SVÉD TILTAKOZÁS BERLINBEN

(STOCKHOLM.) (Rador.) A berlini svéd követ formailag tiltakozott a német kormánytól, a Niiland svéd hajó elsüllyesztése ellen, fenntartva a svéd kormány jogát a kártérítésre. A svéd követ közölte azt is, hogy a hajó nem Anglia, hanem Belgium részére akart árut szállítani.

MOSZKVA BETILTOTTA A NAFTASZÁLLÍTÁST ANGLIA FELÉ

(MOSZKVA.) (Tass.) A legfelsőbb szovjet intézbizottság rendeletben betiltotta a kőolaj és termékeinek Anglia felé való kivitelét, betiltotta ugyanakkor a szállítást Alexandriának is. A rendeletet illetékesek semmivel sem indokolták. Az intézkedés angol és francia körökben nagyon káros hatást keltett. Anglia és Franciaország gazdasági és politikai köréi megjegyzik, hogy ez a nyilván nemet kérésre kiadott rendelet jogtalan és méltánytalan.

FELOSZLATJÁK AZ AMERIKAI KOMMUNISTA PÁRTOT IS

(WASHINGTON.) (United Press.) A külügyi hivatal speakere közölte Foster amerikai kommunista párti vezetővel, hogy legközelebb ajánlatot tezenek a kommunista párt megszüntetésére, mert megengedhetetlenek tartják, hogy a Szovjet külön pártszervezeteket tartson fenn az USA területén.

ROOSEVELT ELNÖK REMÉLI, HOGY AZ USA ELKERÜLI A HÁBORÚT

(WASHINGTON.) (Reuter.) Roosevelt elnök az újságíróknak tett nyilatkozatában annak a reményének ad kifejezést, hogy az Egyesült Államokat nála a kormány gondos mérlegeléseinek, sikerül távoltartani a háborútól. Roosevelt elnök nyilatkozatában még megjegyezte, hogy az a kampány, amelyet ellene a semlegességi törvény megváltoztatása miatt ellenfelei kezdeményeztek, önmagában fog összeomlani, amikor a fegyverszállításból beösvő haszon az államot gazdaságilag a legizmosabb fokra fogja emelni.

AZ ANGOL ÉS FRANCIA REPÜLŐVESZTESÉGEK A NÉMET JELENTÉS SZERINT

(BERLIN.) (DNB) Német hivatalos közlés szerint az angolok vesztesége e hó 2-ig repülőgépekben 27 darab. Ehhez hozzájárulnak azok, amelyek a Courageoussal együtt súlyedtek el és a Royal Ark repülőgépányahajón semmisültek meg. Ezeknek a számát 50-re lehet becsülni. Franciaország német jelentés szerint a hadüzenet megkötése óta 42 gépet vesztett. Ezek közül 5-öt az elmúlt 24 órán.

RÁDIÓVITA WINSTON CHURCHILL ÉS A NÉMET PROPAGANDAMINISZTERIUM KÖZÖTT

(BERLIN.) (DNB) A német propagandaügyi minisztérium egyik bemon-dója arra való tekintettel, hogy Win-ston Churchill beszédét a rádióban előre jelezték, a következő kérdéseket tette fel megválaszolás végett a brit admirális első lordjának:

1. Hogyan lehet, hogy azt közölték, hogy a Courageoust elsüllyesztő német buvárhajót megsemmisítették, amikor az hazajött és parancsnokát, valamint legénységét a Führer kitüntette?

2. Hogyan jelentette a brit propa-gandaügyi minisztérium, hogy a Royal Ark repülőgépányahajót nem érte tá-madás, amikor a gőzöst egy 500 kilós bomba telitalálat érte és egy másik gőzösré két darab 250 kilós bomba hullott?

3. Hogyan lehet, hogy azt közölték, hogy Kieft és Friedrichshafen tönkre-bombázták, amikor külföldi sajtótudo-sítók megállapították, hogy egyetlen bomba sem érte említett városokat.

4. Hogyan történt az Athenia el-süllyesztése?

A kérdéseket a német rádióleadók először német, majd angol nyelven is feltették Winston Churchillnek. Ké-sőbbben a német rádióleadók közölték, hogy Winston Churchill beszéde el-hangzott ugyan, de az admirális első lordja kitért a feleletadás elől.

WINSTON CHURCHILL

RÁDIÓBESZÉDE

(London.) (Reuter.) Az admirális első lordja tegnap rádióbeszédet mon-dott, amelyben többek között a követ-kezőket hangoztatta:

— A Német Birodalom úgy véli, hogy a keleti helyzetet már lezárta. Itt téved, mert egyrészt a leigázott lengyelek, másrészt a szövetségszék gondoskodni fognak a nagy Lengyel-ország helyreállításáról. Lengyelország sorsa nem lesz azonos a volt Ausz-triáéval, ahol kegyetlen uralom alit nyögnek a leigázott osztrákok. Német-ország hadvezérei és sztratégái úgy hiszik, hogy a tengereken lépést tart-hatnak velünk. Ezzel szemben a való-ság az, hogy a buvárhajóharc Berlin számára kilátástalanná vált. A múlt héten egyetlen angol gőzöst sem há-borgattak német tengeralattjárók.

Beszéde további során Winston Churchill felhívást intézett a semlege-székhez, hogy bízzák hajóik kíséretét a brit flottára, majd hangsúlyozta, hogy a kormány helyzetét szilárdítja és tisz-títja meg az a körülmény, hogy Angliá-ban minden kérdést a parlament elé vihetnek. Végül megemlítette, hogy 25 órával ezelőtt is tengerészetiügyi mi-niszter volt és ahogy akkor állott ör-helyén, úgy áll ott ma is.

FLESETT HAELA FÉL-SZIGET IS

(BERLIN.) (DNB) A német nagyve-zérkar közli, hogy a Haela félszigeten küzdő lengyel csapatok tegnap kitűz-ték a fehér zászlót és kérték a német hadseregparancsnokságot, hogy enge-délyezze parlamentair kiküldését. A kérést teljesítették és a lengyel csa-patok fegyverletétele még ma kezde-tét veszi. Ezzel elesett az utolsó len-gyel küzdő csoport által megszállott terület is a németek számára kijelölt demarkációs vonalon belül.

A DUCE BESZÉDE

(RÓMA.) (Stefani.) Mussolini minisz-terelnök a genovai fasiszták küldött-ségét fogadva, hozzájuk rövidebb be-szédet intézett, amelyben többek kö-zött a következőket mondotta:

— Itália e pillanatban az előkészü-letek állapotában van és ezért kor-mánya teljes erőbedobással dolgozik. Problémákat kell ugyanis megoldania, olyanokat, amelyek az országra nézve fontosak és ezek között van elsősor-ban a Földközi-tengeri helyzet rende-zése is.

LETETTE AZ ESKÜT AZ ÚJ LENGYEL KORMÁNY

(PÁRIS.) (Havas.) A párisi lengyel kolónia tegnap szentmise-n vett részt, amelyen megjelent Raczkiewicz új államelnök is, akit minden lengyel hódolattal üdvözölt. A szentmise vé-geztével Raczkiewicz elnök a lengyel követségre hajtatott, ahol az ujonnan kinevezett kormány letette az esküt. Ez alkalommal az elnök megható han-gon emlékezett meg a lengyelországi hadak hősiességéről és a tulerő-vel szemben elesettekről.

GIGÁSZI HARC FOLYIK A TÁVOLKELETEN

(CSUNKING.) (Rador.) A Central News távirati iroda jelenti a követ-

kezőket: „A Hunan tartománytól észak-ra fekvő területen, 45 kilométernyire északkeletre Ciansától folyamatosan hatalmas hadművelet folyik 65 kilo-méter hosszú frontszakaszon. A harc elkeseredettebb, mint a Nanciagnál eddig lefolyt ütközetek. Ciansa városát 3 nap óta szakadatlanul bombázza a tüzéség. Igen sok köz- és magánépület romba dől.

„MEG KELL VÉDENI A SZABADSÁGOT”

(WASHINGTON.) (Rador.) Bridges köztársasági szenátor, akit eddig a benemavatkozási politika egyik jelen-tős szövívőjének tekintettek, rádió-beszédet mondott, amelyben bejelen-tette, felülvizsgálva eddigi álláspont-ját, arra a meggyőződésre jutott, hogy a demokráciák védelme érdekében Amerikának közbe kell lépnie és meg kell akadályoznia annak az áramlat-nak a tovaterjedését, amely az Észak-amerikai Egyesült Államokat is fe-nyezeti, meg kell védeni a szabadsá-got és a jelenlegi társadalmi és állam-rendet.

SELECT MOZGO

Általános közkívánatra ma még

HELEN DOKTOR KISSZONY

Vicky Baum közismert regényének francia filmváltozata. Főszerepekben: Ma-deleine Renaud, Constant Rémy.

Kiélesedik a harcmódor a tengereken

(LONDON.) (Rador.) A tájékoztató minisztérium közli az angol tenger-észeti admirálisnak azt a felhívását, amely szerint az összes angol keres-keelmi hajókat utasították az eddigi tengerészeti hadviselés módszerének megváltoztatására. Ezt a német ten-geralattjárók és a német légihaderők támadásainak hatálytalanítása teszi szükségessé. „A harcászati mód meg-változtatására — hangsúlyozza az an-gol tengerészeti admirális felhívása — azért van szükség, mert a német rádióállomások bejelentették, hogy a tegnapi naptól kezdve minden angol kereskedelmi hajót — tekintettel arra, hogy azokat hadihajók kísérik és lég-elhárító ütegekkel szerelték fel — hadihajónak minősít és mint ilyenek-vel szemben jár el. Említést tett a német rádió arról is, hogy német ten-geralattjárókat a legutóbbi napokban angol kereskedelmi hajók támadtak meg. Eddig a német tengeralattjárók a támadás előtt mindig figyelmeztet-ték az angol kereskedelmi hajókat, ez a figyelmeztetés azonban a jövőben elmarad. Ilyen helyzetben az angol tengerészeti hajóknak is, más harci eszközökhöz kell folyamodniok” — fejezi be az angol tengerészeti admi-rális felhívása.

AZ ELHAJITOTT BUME-RÁNG

(LONDON.) (Rador.) Az angol sajtó vasárnapi számaiban egyhangulag ki-fejezésre juttatja azt az álláspontját, hogy minden olyan békejavaslatot, amelyet Lengyelország felosztásán alap-szik, vissza kell utasítani. Az angol sajtó szerint az ilyen békejavaslat csak újabb manőver Németország ré-széről, amelynek érdeke volna, hogy a háború most már befejeződjék. Az angol sajtó melegegedéssel ir Török-ország lojalitásáról is. A Sunday Dis-pats azt írja, hogy Oroszország nem rendelkezik olyan termékekkel, ame-lveket Németország részére hosszú időn át tudna szállítani. Oroszország-nak nincsen elég gördülőanyaga a szállítások lebonyolítására, Németor-szág pedig nem tud arannyal fizetni, abban az esetben, ha Oroszország ezt igényelné. Hitler sztratégiája tehát, amellyel megteremtette az Oroszor-szággal való egvütműködést, alapjá-ban hibás — állapítja meg az angol lap. — Németország olyan bumerángot dobott el Hitler kezével Európában, amely visszafelé fog repülni és Német-országban is megnyitja a bolsevista áramlatot. A Sunday Chronicle sze-rint Angliának nem kell félnie Hitler fenyegetéseitől, mert Franciaország-nal közösen olyan erős, hogy biztosítani tudják az igazságos és az emberiség érdekeinek megfelelő békét.

AMI SIKERTELEN MARADT

(LONDON.) (Rador.) A Sunday Ti-mes c. lapban Scrutator cikket írt: „Hitler elvesztette a Keleten a játszmát” címmel. Ebben a többek között ezt írja: „A vezér minden erőfeszítést megtett, hogy megakadályozza a nyu-gati hatalmak közbelépését, ami azon-ban sikertelen maradt. Most már tuda-tában van annak, hogy a hosszú há-borúval végleg elveszti a játszmát. Hitler részére most már csak az a meg-oldás van hátra: Mondjon le azonnal és engedje át a német birodalom veze-tését a béke híveinek, a néme nép ré-szére pedig tegye lehetővé, hogy kor-látozásmentes népszavazáson juttassa kifejezésre igaz akaratát!”

A CANTERBURI ERSEK RÁ-DIÓBESZÉDE

(LONDON.) (Rador.) A canterburii érsek rádióbeszédet mondott, amelyben leszögezte, hogy Anglia soha sem fog-ja követni a Németország részéről al-kalmazott háborús módszereket. A Né-metország részéről alkalmazott kegyet-len és véres módszerek nem keltenek gyűlöletet az egész német nép ellen, a melyet csak a hazug propaganda és az erőszak tett Anglia ellenségévé.

TÖRÖK ÁLLAMFÉRFI A NÉ-MET-OROSZ EGYEZMÉNY-RŐL

(ISZTAMBUL.) (Rador.) A török kor-mány egyik előkelősége kijelentette, hogy a német-orosz egyezményben a Szovjet nem vállalt katonai kötelezett-séget Németország irányában. Katonai kötelezettség vállalásáról vagy ilyen szövetség megkötéséről csak a késő-bbi események következtében és újabb tanácskozások során lehet esetleg szó.

HITLER BÉKEJAVASLATA

(AMSZTERDAM.) (Rador.) A Tele-graph című lap berlini tudósítójának jelentése szerint az a békejavaslat, a melyet Hitler szándékozik tenni a nyu-gati hatalmak felé, két alapvető pon-tot tartalmaz:

1. Ütköző államot létesíteni Len-gyelországból,
2. Üthatalmi értekezlet összehívása, amely az összes többi kérdéseket ren-dezné.

Ezt a békejavaslatot Londonnak és Párisnak Mussolini közvetítendő. Az ütköző állam fővárosa Varsó lenne és lakossága kizárólag lengyel volna. Az üthatalmi konferencia megoldaná Itá-lia Földközi-tengeri igényeit, a német gyarmatkérdést és a Szovjet érdekeit a Balti-tengeren.

ÁRVIZ, KOLERA

(CIUNKING.) (Rador.) A Tass orosz távirati iroda jelentése szerint az ára-

dás Tiencsin környékén eddig még so-ha nem tapasztalt óriási méreteket öl-tött. Az angol, francia és japán enged-ményes területeknek csaknem a fele víz alatt áll. A kolera nagy mérték-ben terjed és számos áldozatot köve-telt Peipingben, Tiencsinben és Csing-taóban. Egyedül Csingtaóban egyet-len napon 45 kolera esetet állapított-tak meg.

HITLER ÉS CIANO TÁRGYA-LÁSAI

(BERLIN.) (Rador.) Ciano gróf olasz külügyminisztert Hitler vezér az új kancellári palotában levő dolgozó szo-bájában vasárnap este fél 7 órakor fo-gadta. Ciano a kihallgatásra Attolico berlini olasz nagykövet és az olasz kö-vetség több magasrangú tisztviselője kísérete el. A Führer és az olasz kül-ügy-miniszter tanácskozásán résztvevő Rib-bentrop német külügyminiszter is. Cia-no gróf fasiszta katonai egyenruhában, mellén a német sasrend magas kitün-tetésével jelent meg Hitler-nél.

A TENGELYHATALMAK TEVÉ-KENYSÉGE

(BERLIN.) (Rador.) A DNB közli a Deutsche Diplomatisch Politische Ko-respondenz cikkét, amely szerint a ten-gelyhatalmak tevékenysége sorsdöntő lesz Európára nézve. A lap örömmel állapítja meg, hogy azok a kísérletek, amelyek azt célozták, hogy a Balkán-államokat — úgy mint régen, — be-vonják a háborúba, meghiúsultak. Kü-lönösen a legutóbbi időben történtek kísérletek arra, hogy a régi és helyte-len szokásnak megfelelően a Balkán-államokat belesodorják a háborúba. Ezek a törekvések azonban csődöt mondtak. Nem sikerült a háborúba be-ugratni Spanyolországot sem, amely újjászülve és függetlenségét biztosít-va semleges maradt s így Olaszország teljes biztosítékot kapott abban a te-kintetben, hogy Földközi-tengeri vi-tális érdekeit nem érheti támadás. Olaszország — folytatja a lap —, tu-datában van annak a nagy és fontos szerepének, amelyet a semleges álla-mok sorában Európában játszik és a Duce, átérezve európai vonatkozású fe-lelősségét, azoknak a népeknek nevé-ben is beszélhetett, akik ma a béke frontját alkotják. Németország és ha-talmas szövetségese: Olaszország, ei fogják érni a lehető legrovidebb idő alatt végcéljukat: azt tudniillik, hogy véget vessenek a háborúnak. Ami az új európai elrendeződést illeti, Né-metország és Itália ebben a tekintet-ben már eddig is sokat tettek és senki sem fogja tudni megakadályozni őket abban, hogy biztosítsák Európában a természetes fejlődés menetét. Azt, hogy rövidesen béke lesz-e, vagy a háború folytatódik, a többi hatalmak-tól függ, akik azonban ebben az eset-ben kell, hogy vállalják a háború foly-tatásának súlyos felelősségét.

LETT-OROSZ TÁRGYALÁSOK KEZDŐDNEK

(RIGA.) (Rador.) A DNB hivatalos jelentést közöl, amely szerint Ulmanis államfő elnökletével tegnap délután államtanács volt, amelyen a köztársaság elnöke meghallgatta a külügymi-niszter jelentését az új orosz-észti és orosz-német egyezményről. Az állam-tanács megállapítva azt, hogy Kelet-európában fontos változások történtek elhatározta, hogy felülvizsgálat alá veszi a köztársaság kapcsolatait, első-sorban a Szovjettel való kapcsolatát. Az államtanács megbízta Munters kül-ügyminisztert, hogy azonnal utazzék Moszkvába és kezdje meg a tárgyalá-sokat a szovjet vezetőivel. Munters a mai napon már el is utazott a szovjet fővárosba.

ÜNGYILKOS LETT VARSÓ POL-GÁRMESTERE

(ZÜRICH.) (Dunaposta.) Londonból érkezett hírek szerint Starinsky Ist-ván, Varsó főpolgármestere a német csapatoknak Varsóba való bevonulása napján fölbőltte magát és meghalt. Starinsky több, mint 20 éve volt Varsó főpolgármestere és megvalósítója Varsó újjáépítésének. A varsói főpol-gármester magatartása mély benyo-mást keltett és növelte Varsó hős vé-dője iránt a tiszteletet.

A föld elferdülése okozta az új háborút

1943-ig tart, míg kiderül a rossz csillagképből

(BUDAPEST.) (Saját tud.) — Tessék csak úgy maradni a székben, ahogy van.

Ugy maradok. Ahmed Khair Bulallah, a világhírű arab jó, jelenleg dél-európai körúton, majdnem egészen behunyja szemét, egy kis nyílason keresztül néz csak.

— Az Ön asztrálteste világosfényű, a jobbkarja felé azonban kissé sötétebb. Önben az idealizmus küzd a materializmussal. Az asztrálfény a feje fölött nem megy elég magasra.

Hogy a közönség tudja: az asztrálfény az én magnetikus kisugárzások, amely földi porhüvelyemből körülbelül két-három centiméternyire jön előre és körülbelül. Rendes, közönséges ember ezt nem látja, de Ahmed Khair Bulallah látja.

— Most kérem egy kicsit közelebb ülni.

Nagyitőüvegen keresztül belenéz a szemembe, úgy, hogy nekem az ő orra hegyére kell közben néznie.

— Itt a jobb szemem barna folt van. Nincs Önnek néha gyomoridegessége? Bevallom neki, hogy bizony előfordul.

Erősebben, hosszasan nézi a szememet és csak aztán mondja:

— Most, kérem, ne ijedjen meg. A jobb dereka körül nem érez Ön néha szúrásokat, illetve nem volt Önnek a jobb lábán valami sérülése?

A jobb lábam hirtelen megjelenik a szemem előtt pucéron, de hogy nekem azon valami sérülésem lett volna...? nem, nem volt nekem soha.

— Ha csak a vakbelemre nem gondol — mondok. — Azt kivették.

— Nem, nem, Önnek vigyázni kell a veséjére. Most még nincs semmi baj vele, de lehet. És inkább a jobbal lenne baj. Ajánlom, ne egyék sok húst. Ezt csak úgy privátim, nem vagyok orvos.

Szép, nagy szobában ülünk, látszik, hogy csak átmenetileg szállt meg a jó, inkább az előszoba a fontos, hogy a látogatókat bejelentse. Mindössze a kis asztalkának van szerepe a szobában: rajta egy inga, az emberi test csomó füzete.

— Na, most kérem a tenyerét... nemcsak ezt, mind a kettőt.

Egymás mellé fektetem és rögtön rá tartja a nagyitőüveget.

— Gyönyörű életvonala van. Egészen hatvan-hatvankétféves koráig nincs benne megszokás, egyenesen halad, akkor azonban, látja?... elágazik. Akkor betegeskedni kezd.

— Ki vagyok egyezve. — Hátracsúszom a széken, fáradtan. — Na, köszönöm. — Pillanatig pihenek. De talán ezek helyett a személyes dolgok helyett inkább olyat mondjon, ami mindenkit érdekel. Az új világháborúról mit tud?

— Az új háború azért van, mert a föld tengelye más állást foglalt el a Nappal szemben. Mi most a Vízöntő csillagkép felé megyünk.

— És eddig miben voltunk?

— A Halban.

— És meddig tarthat, amíg a Föld ezt a fordulatot elvégzi?

— Talán már 1945 végére kész lesz. — Ne mondja. Gyönyörű kilátások.

Megint szünetet tartunk. Közben rámnéz és azt mondja, hogy ugye én meglehetősen rosszul alszom.

— Na, kérem — mondok — az azért van, mert nem tudom a gondolataimat megállítani. Folyton jár az agyam. Azt csinálja meg, ha olyan sokat tud, hogy az ember elhatározza, hogy nem gondol semmire — és tényleg nem gondol.

— Irja fel az ágya fölé papondeklire: „Nyugalom és alvás.” Nézze folyton ezt a táblát és el fog aludni.

Hm, remek.

— Üzleti ügyekben is a legvilágosabban látok. Ön például üzletet akar kötni két emberrel. Leírja nekem mind a kettőnek a nevét. És akkor én megmondom, melyiket üsse nyélbe.

— Jó. De a szabómmal mindenestül ne beszéljen az én aláírásomról.

Idegeseket, iszákosokat is fogad Ahmed Khair Bulallah, ezekkel szemben szuggesztiót alkalmaz. Az iszákosnak kezébe fogja a fejét és monoton hangon folyton mondja neki: „Ez a bor, ami maga előtt van, undorító, érte? undorító... Ezt a sört ki fogja hányni.”

A nagyvezérkar 8. számú rendelete

(BUCURESTI.) A nagyvezérkar az alanti 8. számú közleményt bocsátotta ki:

1. Az 1940. vagy későbbi korosztályhoz tartozó és a sorozási törvény 71. szakaszát élvező csökkentett időt szolgáló azon ifjak, akik 1939. november elsején kell, hogy bevonuljanak és akik a tűzérési, vagy lovassági tartalékosítási iskolát óhajtják elvégezni, beoszthatók ilyen egységekhez még abban az esetben is, ha nem oda sorozták be őket s ha a következő követelményeknek eleget tesznek:

a) 1939. október 15-ig tartoznak illetékes hadkiegészítőparancsnokságoknál kérés betérjesztési, amelyben kötelezik magukat, hogy a sorozási törvény 74. paragrafusa értelmében lefizetnek 5000 lejű lóvásárlásra;

b) ezt az összeget 1939. november elsejéig fizessék le az illetékes pénzügyigazgatásnál, hogy a bevonuláskor a vonatkozó nyugtát bemutatthassák;

— Persze, minél vallásosabb az ember, annál könnyebben megtisztul.

Ahmed Khair Bulallah hatalmas ember, a berlini okkultista társaságának is tagja. Legutóbb például három napig nem evett, csak azért, mert az erősíti a testet. Hisz abban, hogy eljön az idő, amikor a gondolatokat is láthatjuk majd.

Az én gondolataimat a látogatás után felfoghatja, kedves jó ur, őszintén állítom, nincs bennük rosszmájúság. Különben is Ön „látja.”

Én ugyanis, véletlenül, hiszek a magnetizmusban.

(b.)

c) mutassa be a végzettségét igazoló következő okmányokat:

LOVASSÁGNÁL: bármilyen iskola érettségi bizonyítványa, amelynek alapján csökkentett szolgálati időt engedélyez számára a sorozási törvény;

TÜZÉRSÉGNÁL: elméleti liceum baccalaureatusi bizonyítványa (esetleg a régebbi egységes liceum érettségi bizonyítványa), vagy felsőbb elméleti iskolai tanulmányt igazoló irat.

2. Október 15-e után a vonatkozó kérvényeket egészen október 25-ig bezárólag az 5000 lej lefizetését igazoló nyugta kíséretében a nagyvezérkarhoz kell elküldeni. A későbbi időben betérjesztett kérvényeket nem vesszük tekintetbe.

3. Mindazok, akik a lóvásárlási díjat november elsejéig nem egyenlítik ki, továbbra is annál a csapategységénél maradnak, ahová őket a hadkiegészítő parancsnokság beosztotta.

—o—

Mit kell tudni az összes kereskedőknek az uzoratórvény rendelkezéseiről

A Kereskedő Tanács tájékoztató közleményben hívja fel a kis- és nagykereskedők figyelmét a törvények pontos betartására

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A Sfatul Negustoresc-Kereskedő Tanács felhívja a kereskedők figyelmét a folyó évi szeptember 17-én kihirdetett uzoratórvény és folyó évi szeptember 19-én kihirdetett, a nemzetgazdasági minisztérium által kiadott végrehajtási utasítás pontos betartására. Így elsősorban az általános közszükségletűnek jelzett cikkekkel kapcsolatosan a leg-sürgősebben tegyék meg az előírt törvényes formákat:

1. A nagykereskedők azonnal jelentkezzenek a kereskedelmi kamaránál, az előírt miniszteri engedélyre való felvétel végett, azonnalkívül ugyancsak azonnal tegyék meg a raktáron, uton, vagy rendelés alatt levő árumennyiségek bevallását és minden hónapban 10 naponként a beálló változásokat. Szigorúan alkalmazkodjanak a törvény előírásaihoz úgy a számla kibocsátás, mint a 10 százalékos árkiszámítás tekintetében.

2. Kiskereskedők: azonnal állítsanak fel részletes árjegyzéket az általános közszükségletű cikkekről, amelyeket árusítanak, amelyet az üzletben látható helyen függeszzenek ki, egy példányát pedig aláírva nyújtssanak be a polgármesteri hivatalba átvételi elismervény ellenében. A kicsinyben is árusító nagykereskedők, az el-árusító üzletben szintén kötelesek ezen jegyzéket kifüggesztetni és egy példányt a polgármesteri hivatalba benyújtani. Minden kicsinyben árusító kereskedő ezenkívül köteles minden hónap 1., 20. és 30. napján az említett cikkek árváltozásairól, a beszerzési és eladási árváltozásokról helyzeti kimutatásokat betérjesztetni a polgármesteri hivatalba. Kiskereskedők megengedett haszonszázaléka 20 százalék.

Ugy a 10 százalék, mint a 20 százalékos haszon kiszámításánál szigorúan kell ügyelni arra, hogy ez a százalék

csakis egyetlen egyszer számítható fel, akárhány kézen ment volna keresztül az áru az illető kereskedő birtokába jutásáig, így tehát az árut az eredeti helytől a kiskereskedőig jutásáig csak egy ízben terhelni úgy a 10 százalékos nagykereskedői haszon, mint a 20 százalékos kiskereskedői haszon és függetlenül attól, hogy a nagy- vagy kiskereskedő az árut közvetlenül a termelőtől, vagy közvetlenül behozatal útján szerzi be.

Az áru értékének kiszámítására nézve a törvény szövegint a következőképpen szól: „Az egyes cikkek árának kiszámításánál figyelembe vették a számlázott vételár, szállítási költség, biztosítás, üzletbér, alkalmazotti fizetések és adók.”

Az említett miniszteri végrehajtási utasítás a következő cikkek sorolja fel, mint általános közszükségletűket: 1. Friss hús; 2. konzervált hús; 3. húskecskizmények; 4. állati zsiradékok; 5. élő és levágott házi szárnyasok; 6. tojás; 7. tejtermékek, túrófélék; 8. friss hal; 9. konzervált hal; 10. halkészítmények; 11. zöldségek, bel- és külföldiek; 12. buza, rozs és tengeri liszt; 13. kenyér; 14. lisztkecskizmények (paste főnöase); 15. étkezési növényi olajok, bel- és külföldi; 16. só; 17. rizs; 18. olajbogyó (maszolina); 19. kávé és pótlékok; 20. tea; 21. cukor; 22. főzőcsokoládé; 23. ásvány- és szénsavas vizek; 24. ecet; 25. jég; 26. kemény tüzelő anyagok: háztartási célra szolgáló fa, mangál, brikett; 27. világító petróleum; 28. denaturált szesz; 29. szappan; 30. gyertyák; 31. mész; 32. lámpaüvegek; 33. mosósóda; 34. fehér és kékkeménítő; 35. kenőzsírok; 36. paraszt gya-potfonalak; 37. juhórból készült sapkák és kabátok (cojoace); 38. puliszka-főző üstök, főzőkemencelapok (platt) és tartozékai.

Tekintettel a törvény büntetőszakaszainak igen szigorú voltára, ajánlatos a törvény minden pontjának legpontosabb betartása minden formáságot illetően és minden beszerzési számlát és jegyzéket rendben és kiegészítve tartani, hogy az esetleges ellenőrzéseknél rendelkezésre álljanak.

Tekintettel arra, hogy közszükségletűeknek minősített cikkek legtöbbjénél természetes apadás és jelentős mértékű változás áll be a számlázástól az eladásig, ennek a körülménynek tisztázása és a kereskedőkre nézve megnyugtató rendelkezése értelmében a Kereskedő Tanács illetékes helyen közben fog járni.

A Nagy Gábor-féle házsongárdi felkelés vásárolja meg a város temető céljaira

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Dr. Bornemisa Sebastian polgármester tegnap délelőtti bizottság élén, amelynek tagjai dr. Neda Gheorghe városi tanácsos, dr. Vlad Petre tisztii főorvos és Clortea Victor városi főmérnök voltak, helyszíni szemlét tartott az új temető helyének kijelölésére. Mint ismeretes, a város vezetősége nemrégiben új temetői szabályrendeletet dolgozott ki, amelynek rendelkezései alapján a százéves, műemlékekkel gazdagon ékesített házsongárdi temetőt rövidesen lezárják, illetve új sir nyitására nem adnak ki engedélyt, mivel a sírkert tulsufolt: több új lakót nem fogadhat be. Ezért szükségessé vált új temetőhely kijelölése. A város vezetősége ismételt tartott helyszíni szemléket az új temető helyének kijelölésére. A város határában. Megfelelő helyet azonban erre a célra nem tudtak találni. A tegnapi kiszállás azonban eredményes volt, mert a bizottság megállapította, hogy a házsongárdi tetőn fekvő Nagy Gábor-féle telek alkalmas lenne a temető céljaira. Egyetlen hibája azonban, hogy terjedelme igen kicsi. Ezt a nehézséget azonban úgy akarja áthidalni a város vezetősége, hogy a Nagy Gábor-féle telekkel együtt megvásárolja a szomszédos területet is. Így a temetőhely kérdése megoldást nyer. A kérdés ezzel még nem dől el. Hátra van még az érdekeltektől tulajdonosokkal az adás-vételi szerződés megkötése. A temetőhely megvásárlására egyébként is csak a jövő évben kerülhet sor, mivel a városi költségvetésben erre a célra nincs előirányzat. Ha a telektulajdonosokkal a város meg tud egyezni és a vételárra meg lesz a költségvetési fedezet, úgy a város gazdasági ügyosztálya még a jövő év nyarán elkészíti az új temető felosztását s ha ez befejezést nyert, új sírokat már csak az új temetőben fognak nyitni.

— Mit határozott az olasz minisztertanács? Rómából jelenti a Rador: A Stefani olasz távirati iroda szerint a Viminale palotában megtartott minisztertanács nagyfontosságú rendelkezéseket léptetett életbe, amelyek közül megemlítsük a következőket: Nettunia elnevezéssel a jelenlegi Anzio és Nettuno falvakat, amelyek a római tartományban vannak, egyetlen helységgé egyesítik. Az új alakulatnak 18 ezer lakosa lesz. A mezőgazdaság újja fejlesztési hivatalává alakítják azt az eddigi három külön ügyosztályt, amelyek nemzetgazdasági és társadalmi, valamint nemzetnevelési téren tevékenykedtek. Megvalósítják Líbiában és Keletafrikában a katonai igazgatószolgálat reformját. És végül aggr-kori nyugdíjintézetet állítanak fel az ügyvédek és közjegyzők részére.

— Új olajforrás Magyarországon. Budapestről jelentik: A Zalaegerszeg közelében levő Zalavölgy község határában a legutóbb megejtett kutatások során szép eredménnyel kecsegtető olajforrásokra akadtak. A kormány rendelkezése megkezdte az első szonda megépítését.

—o—

TESTEDZÉS

Favoritok gyászos napja a román nemzeti bajnokságban

Kikapott a Victoria a TMAC-tól - A Ripensia Bukarestben, a Rapid Nagybányán hagyott 2-2 pontot - Galacon sem tudott győzni az AMTE - Döntetlen az UDR-Sportul Studentesc mérkőzés

Az NB negyedik fordulójára nagy meglepetéssel végződött. A favoritok sorra vereséget szenvedtek s kénytelenek voltak átengedni ellenfelüknek a biztosra vett pontokat. A legnagyobb meglepetés a Victoria veresége volt. A kolozsvári csapat, amely az elmúlt héten leterítette az országos bajnokot, tegnap saját pályáján nem tudott elbánni a TMAC csapatával. Nagy szenzáció erejével hat a Ripensia veresége is Bukarestben. Az ex-bajnok — úgy látszik — az idei bajnokságban nem visz nagy szerepet. A Rapid Nagybányán hatalmas küzdelmet vívott a Carpatival, amelytől vereséget is szenvedett. A Carpati most nagyon jó és sötét muma a legjobb csapatoknak is. Az AMTE újabb vereséget szenvedett, ezúttal Galacon. Az UDR-Sp. Studentesc mérkőzés eldöntetlenül végződött.

Nem ment a góllövés a Victoriának (KOLOZSVÁR.) TMAC-Victoria 1:0 (1:0). 2500 néző, bíró: Petrescu. A mérkőzés nagy részében a Victoria támadott többet, csatárai azonban elbizakodottan, határozatlanul játszottak és távolról sem nyújtották azt a játékot, amelyet a Venus ellen produkáltak s ez okozta a vereséget is. Victoria támadásolka indult a mérkőzés. Az első pillanatban úgy látszott, hogy a kolozsvári csapat gólokkal győz. Hamarosan kiütköztek a csapat szerkezeti hibái, a TMAC ellentámadásba ment át és ennek során a 26. percben Büchler ivelt beadását Szeles a Victoria kapujába

fejezte. A féldő végéig, majd szünet után a kolozsváriak támadtak, de a temesváriak szívósan és eredményesen vékeztek és az eredmény változatlan maradt.

TMAC: Eichler — Chiroiu, Galgóczy — Ilias, Hoffmann, János — Bindea, Tóth, Reiter, Szeles, Büchler.

Victoria: Seps — Cociuban I., Felecan I., — Pop IV., Páll, Nistor — Cornea, Szántay, Cociuban II., Marian, Moldovan.

Oda a régi dicsőség!

(BUKAREST.) Unirea Tricolor-Ripensia 1:0 (1:0). 8000 néző, bíró: Pily Kroneer. Az Unirea-Tricolor az első perctől kezdve nagy lelkesedéssel fektette a játékba és energikus fellépésével forró helyzeteket teremtett a Ripensia kapuja előtt. Az ex-bajnok védelme eleinte hőiesen ellentállt a rohamoknak, a 28. percben azonban nem tudta megakadályozni Cárjan gólját. Szünet után a Ripensia kétségbeesetten küzdött az egyenlítésért, igyekezete azonban megtört a bukarestiek elszánt védekezésén.

Újabb egygólos győzelem!

(NAGYBÁNYA.) Carpati-Rapid 1:0 (1:0). 2500 néző, bíró: Tautu. A nagybányaiak megérdemelten győztek s ezzel megerősítették vezető pozíciójukat a bajnoki ranglistán. A győztes gólt az első féldő 10. percében Lukács átadásából Perneli lötte. A 27. percben Lenghel, a Rapid játékos megütötte Lukácsot, mire a bíró kiállította. Ettől kezdve a Rapid

10 emberrel játszott s igyekeve az volt, hogy elkerülje a súlyosabb vereséget.

Rosz csatárok, jó védelmek

(RESICA.) UDR-Sp. Studentesc 0:0. 2000 néző, bíró: Ritter. Esős időben, mely talaj pályán folyt le a mérkőzés, amelynek nagyrésztében az UDR támadott, csatárai azonban nem boldogultak a szívósan védekező bukarestiekkel szemben. A fővárosi diákcsoport ellenakcióit balszerencse kísérte.

Négy mérkőzés — négy vereség

(GALAC.) Gloria CFR-AMTE 1:0 (0:0). 3000 néző, bíró: Cretu. Az AMTE jobb volt, játéka azonban nélkülözötte a határozottságot. Az aradiak a bajnokság negyedik fordulójában már negyedik mérkőzésüket veszítették el s úgy látszik, az ideiglenes báránnyal a leggyengébb csapatoknak is. A győztes gólt Cucula átadásából Horotan szerezte meg.

Megerősítette vezető helyét a Carpati!

Carpati	4	4	0	0	8:0	8
Venus	4	3	0	1	10:2	6
TMAC	4	3	0	1	7:5	6
Ripensia	4	2	1	1	9:5	5
Rapid	4	2	0	2	10:5	4
UDR	4	1	2	1	6:7	4
Gloria CFR	4	2	0	2	4:10	4
Victoria	4	1	1	2	2:4	3
Juventus	4	1	1	2	5:10	3
Unirea-Tricolor	4	1	1	2	3:6	3
Sp. Studentesc	4	0	2	2	2:6	2
AMTE	4	0	0	4	1:9	0

bor 3:1 (2:0). — Victoria-CFR 7:2 (3:1). Barátságos mérkőzések: Echo-KAC 7:2 (3:2). A piros-fehérek több tartalékkal szerepeltek, bár ez sem menti a súlyos vereséget, mert az Echo ismét magarátalált s pompás csatárjátékkal érte el nagyarányú győzelmet. — Universtia-KAC ifj. 4:1 (2:1).

Uj román sulydó csucs. Bukarestből jelentik: Gurău, a Viforul Dacia atlétája tegnap edzésben megjavította a román sulydó csucsot. Eredménye 14.51 m. A régi csucsot az aradi Fritz tartotta 14.45 méterrel.

Nyolcvanötös mérkőzött meg a magyar válogatott az osztrákokkal. Budapestről jelentik: A vasárnapi osztrák-magyar, helyesebben Bécs-Budapest válogatott mérkőzés a nyolcvanötödik volt. A nyolcvanötös mérkőzés mérlege a következő:

Magyarország	85	38	20	26	191:181
Ausztria	85	27	20	38	181:191

Remek formában vannak a japán uszók Tokióból jelentik: A főiskolás uszóversenyek során nagyszerű eredményeket értek el a japán uszók. 100 m. gyors: 1 Arai 57.8 mp. 800 m. 1: Amano 10 p 01 mp. 50 m. hát: 1 Kojima 30.6 mp.

Kulitz: 48.78 méter! Budapestről jelentik: A vasárnap megtartott váltóbajnokságok keretében Kulitz 48.78 métert dobott diszkusszal. A váltóbajnokságok eredményei: 4x200 m: 1 BBTE 1 p 29.8 mp. 2 UTE. 4x800 m: 1 MAC 8 p 10.8 mp. 2 BBTE. 5000 m-es ötös csapatverseny: 1 MAC 21 pont. Egyénileg: 1 Csaplár 14 p. 47.2 mp.

Elmérgeződött a Toldi-ügy. Budapestről jelentik: Toldi Géza, a Ferencváros világhírű játékos, mint ismeretes, egyoldaluan szerződést bontott egyesületével és emiatt az MLSZ egyesbírása félévre felfüggesztette a válogatott „tank” játékjogát. Az ítéletet Toldi megfellebbezte s a második fegyelmi fórum súlyosbította Toldi büntetését, mert 1 évre emelte fel a felfüggesztés idejét.

Magyar csapatok barátságos mérkőzései. Budapestről jelentik: A magyar NB csapatai vasárnap vidéki városokban barátságos mérkőzéseket játszottak a következő eredményekkel: Érsekújváron: Hungária-Ersekújvári SE 8:3 (4:0). — Losonecon: Ferencváros-Losonci FC 8:2 (4:2). — Szegeden: Szeged FC-Szolnoki MÁV 9:4 (2:3).

Tizenhét uszóvilágcscuot hitelesített a nemzetközi szövetség. Párisból jelentik: A nemzetközi uszószövetség az év eleje óta összesen 17 világcscuot hitelesített. Kilencet férfiak, nyolcat nők érték el.

Kiss nyerte a magyar marathoni bajnokságot. Kassáról jelentik: Vasárnap benyújtották le a magyar marathoni bajnokságot. A versenyt Kiss UTE nyerte 2 óra 47.6 mp-el.

Rádió

KEDD, október 3.

Bucuresti. 7: Hanglemezek, ritmikus torna, orvosi és háztartási tanácsok. 7.45: A műsor befejezése. 12: Pontos időjelzés, vízállásjelentés. 12.03: Lemezek. 12.45: Sandu zenekara. 14: Hírek. 14.30: Román népzene. 19.17: Csevegés lemezekkel. 20: Felolvasás. 20.15: Szakszofon zene. 20.35: Tassian énekesnő hangversenye. 21: Rádiózenekar Giurgariu zongoraművésznek játékával. 22: Hírek. 22.25: Tánclemezek. 22.30: Hírek magyarul, utána bécsi lemezek. 23: Hírek. 23.15: Vendéglői zene. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, éttrend. 11: Hírek. 11.20: Felolvasások. 13.10: Balalajkzene. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.15: Gyermekdelután. 17.45: Hírek. 18.15: Cigányzene. 18.30: Felolvasás. 19: Előadás. 19.25: Szalonzene. 20.15: Hírek. 20.25: Felolvasás. 20.55: Ének zongora kísérettel. 21.20: Rádió színmű előadás. 22.40: Hírek. 23: Beethoven gordonka és zongoraszámk. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Reuter jelenti:

(KÖPPENHÁGA.) A dán sajtó hosszú cikkeiben méltatja a német kormány azon intézkedését, amely lehetővé tette a Berlin-Köppenhága légi közlekedés ajrafelvételét.

(RÓMA.) Mussolini miniszterelnök nyitotta meg Rómában a művészeti oktatási kiállítást.

(PÁRIS.) A kormány engedélyezte a 16. hus behozatalát Franciaország területére.

(DUBLIN.) Az Ir Szabadállam területén életbe léptették a telefon- és táviró cenzurát.

(LONDON.) A tájékoztató-minisztérium gyökere átszervezését még e hétre várják.

(LONDON.) Múltán az Ir terroristák működése megszűnt a Scotland Yard fölősszámu személyzetét máshová osztották be.

(LONDON.) Chamberlain miniszterelnökkel az élen az egész kormány hivatali szobájában töltötte a hétvégét.

(WASHINGTON.) Országsszerte megindult a vita a semlegeségi törvény megváltoztatása felett. Tegnap elhangzott az ezirányú rádiópropaganda-beszédek egy része is. Johnson szenátor beszédét mára várják.

(TOKIO.) A japán közlekedésügyi minisztérium elhatározta a Japán és Mandzsúria közötti légijáratok szaporítását.

(ADDISZ ABEBA.) Az olasz alkirályi hivatal közli, hogy az aethiopiai benszültött balillák száma 27.000-re emelkedett.

(RÓMA.) Grandi gróf olasz igazságügy-miniszter tegnap kihallgatáson jelent meg a Duce-nél és hosszasan beszámolt az új törvénykönyv alapvető pontozatairól. Beavatottak szerint a fasiszta codex reformot jelent a jogászat kérdéseiben.

(BERLIN.) A német közvélemény osztatlanul helyesli az új kenyér- és élelmiszerjegy-rendszernek a vendéglőkben való alkalmazását.

(RIO DE JANEIRO.) A brazil kormány elhatározta, hogy kereskedelmi-felügyelőkkel vizsgálta meg az egyes nagyobb kivitelű cégek tevékenységét, — tekintettel semleges álláspontjaira.

Kolozsvár város polgárságának ügelmébe

Tekintettel arra, hogy Kolozsvárra is lengyel menekültek érkeztek, Kolozsvármegy prefektusa, Manole Enescu ezredes felkéri az összes lakosokat, hogy társadalmi helyzetüknek megfelelően lássák el a hontalanokat. Akik ellátást nyújtanak a lengyel menekültek részére, azoknak megfizetik az ellátást díját. Azok, akik menekülteket kívánnak panziószerű ellátásba fogadni, forduljanak Nicolae Ramboiu kolozsvári főszolgabíróhoz, a lengyel menekülteket támogató iroda főnökéhez, a vármegyei hivatalban. (Telefon-szám: 13—38.)

Két fronton is vereséget szenvedett a magyar labdarugás

(BÉCS.) A stadionban tegnap délután 35.000 főnyi közönség gyűlt össze, hogy tanuja legyen a Bécs-Budapest városközi labdarugómérkőzésnek. A közönség kemény küzdelemnek és — magyar vereségnek volt tanuja. A magyar csapat sorozatos balszerencse és bírói tévedések miatt 3:1 (1:0) arányban vereséget szenvedett az osztrákoktól, akik a közönség lelkes biztatására, nagy küzdelem után verekedték ki a győzelmet.

Az osztrákok érték el az első gólt. A 10. percben Hahnreiter nagyszerű átadásából Binder juttatta a magyar kapuba a labdát. A budapesti csapat viharos támadással felelt a gólnak, de az osztrák kapus azonban csodával határos dolgokat művelt: a leglehetségtelenebb helyzetből is mindent mentett.

Fordulás után a magyarok diktálták az iramot s a 15. percben megszűletett az egyenlítő gól: Kincses éles beadását Dudás fejfel bombázta a kapuba. Ezután a játék igen kemény és helyenként erőszakos küzdelemmé fajult. A jugoszláv Ste-

fanovics ismételten tévesen fujta le a magyar támadásokat. A 23. percben súlyos védelmi hibából a bécsiek Binder révén megszerezték újra a vezetést, majd a 32. percben ugyancsak Binder leszállt a pályáról és a játékot a végére nemény. A magyar csapatot bár lelkiileg nagyon megviselte a kétféle hátrány, de rendületlenül támadott, azonban a játék vezető sorozatos tévedései lehetetlenné tették akcióik sikerét.

BÉCS: Raftl — Thaller, Schmaus — Hahnreiter, Hofstadter, Skoumal — Zischek, Reitermayer, Binder, Safarik, Pesser.

BUDAPEST: Csikós — Pákozdi, Bíró — Pázmándy, Sárosi III., Szalay II. — Kincses, Sárosi dr., Zsengeller, Dudás, Gyetvay.

BUDAPESTEN IS VERESÉG

(BUDAPEST.) Bécs B.—Budapest B. 2:0 (0:0). A magyar csapat végig félfényben volt, de csatárai sorra kihagyták a helyzeteket. A mérkőzés góljait Epp lötte.

Cement 4:1 (2:0). A mérkőzés második félidőjében Felezeu, az aranyosgyéresnek játékos lábát törte. Súlyos sérülésével a kolozsvári klinikára szállították.

(SEPSISZENTGYÖRGY.) Crisana-Oltul 3:2 (2:0).

(MAROSVÁSÁRHELY.) A Monopol-Resica MTE mérkőzés elmaradt.

(SZATMÁR.) Az Olimpia-Universitatea mérkőzést a szatmáriak lemondották s így az egyetemi csapat játék nélkül jutott a két bajnoki ponthoz.

Vereséget szenvedett a KMSC a kolozsvári kerületi bajnokságban

Gazdasági Akadémia-KMSC 2:1 (2:0). Bíró: Salvan. A munkáscsapat veresége az előretört akadémiástól nagy meglepetés. A második féldőben három akadémiást és két munkásjátékost állított ki a bíró.

Corvinus-UAC 6:1 (3:0). II. oszt. bajnoki. A vasöntők hengereltek.

Ifjúsági bajnokság: Monostor-Haggib-

Játék nélkül nyert két pontot az U a ligabajnokságban

(NAGYVÁRAD.) NAC-Mures 5:2 (3:1). A marosvásárhelyiek nem tudták megakadályozni a nagy lendülettel játszó nagyváradiak győzelmét.

(KISENEV.) Sporting-Astra 3:3 (2:1). (CSERNOVIC.) Tricolor CFPV-Dragos Vodă 2:1 (1:1).

(BRAILA.) Dacia-Unirea-AS Constanta 2:1 (2:0).

(LUGOS.) Electrica-Vulturii 2:0 (0:0).

(LUPÉNY.) Minerul-Sparta 2:1 (0:1). A medgyesi Sparta az első féldőben vezetésre tett szert, szünet után kiadta kezéből a mérkőzést.

(TURNU SEVERIN.) Mica-CFR 1:0. (ARAD.) Gloria-CFR Piski 4:0 (3:0). (TEMESVÁR.) Kinizsi-Jiul 2:1 (1:0). A Kinizsi csak küzdelem árán verte meg a bányászcsapatot.

(NAGYKÁROLY.) Törekvés-Victoria 5:2 (1:2).

(ARANYOSGYÉRES.) Sodronyipar-

Felhívás a katonai előképzősökhöz

Az 1943-as korosztályhoz tartozó, tehát 1921-ben született, Kolozsváron lakó ifjak 1939. november 5-iki kezdettel kötelesek katonai előképzős szolgálatot teljesíteni.

Ennek megfelelően tartoznak magukat alávetni a következő utasításoknak:

1. 1939. október 2-9 között jelentkeznek a városi alfelügyelőségen (Subinspectoratul Pregătirii Premilitare Municipiului Cluj, Str. Kogălniceanu 4.), a törzslapokba való feliratozás végett. Jelen intézkedés vonatkozik a középiszkolai és egyetemi hallgatókra is.

2. A jelentkezett ifjakat orvosi vizsgálatnak vetik alá. Október 10-én az I. kerületben lakók, 11-én a II., 12-én a III., 13-án a IV., 14-én az V., 15-én a VI., 16-án a VII. kerületben lakó ifjak állnak orvosi vizsgálatra.

A középiszkolások október 21-én, az egyetemi hallgatókat október 22-én állítják orvosi vizsgálatra.

3. Mindazokat az ifjakat, akiket alkalmatlannak, vagy betegnek találják és halasztásra, vagy felmentésre ajánlanak, orvosi ellenőrző vizsgálatra bocsájtják. Az ellenőrző vizsgálatot november 11-én délután 8-12, délután 15-18 órák között tartják meg a középiszkolások és egyetemi hallgatók részére, november 12-én a többi katonai előképzős számára.

Megjeleni tartoznak az ellenőrző orvosi felülvizsgálaton az 1940, 1941 és 1942 korosztályokhoz tartozó ifjak is, akik a múltban halasztást kaptak.

Az orvosi vizsgálatot és felülvizsgálatot a felügyelőség helyiségében délután 8-12, délután 15-18 órák között fogják megtartani.

A szülők és munkaadók kötelesek gondoskodni arról, hogy ifjak, illetve alkalmazottak elegendő legyenek a jelentkezés kötelezettségének.

Mindazokat, akik nem jelentkeznek, a katonai előképzős szolgálatra vonatkozó törvénynek megfelelően fogják megbüntetni. Subinspectoratul P. P. Municipiului Cluj. Major Alex. Rosianu.

A romániai olasz kulturális intézmény felhívása

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) A romániai olasz kulturális intézet az 1939-40. évben is — mint az előző években — újra kész folytatni tevékenységét, mely azt a célt szolgálja, hogy a román és olasz nemzet kultúrája között minél közelebbi kapcsolatot teremtsen, megismertetve egymás irodalmát, történelmét, művészetét és tudományát.

A két ország lakosságának rokonszenve, amellyel ezen kulturális kapcsolatok kimélyítését fogadta, eredményezte azt, hogy ma ez az intézmény Románia minden nagyobb központjában tevékenységét kifejtheti.

Az egyetem nemzetközi hírének tulajdonítható, hogy Kolozsváron az intézmény egyik legelső tagozata alakult meg, mely már 5 éve működik és amely szépszámu tábort gyűjtött maga köré az olyan intellektuellek köréből, akik az olasz műveltséggel rokonszenveznek.

Ez a tagozat a műveltségen kívül, nyelvtanfolyamokat is tart, amely természetesen előjárója a műveltségi tanfolyamnak. A tanfolyamokkal mindazok részére, akiknek nem volt alkalmuk a nyelvet liceumokban elsajátítani, az intézmény lehetőséget nyújt ezen úr betöltésére, míg a többi tanfolyamokkal kibővíthetik és kiegészíthetik ismereteiket. Ugyane cél szolgálja a rendelkezésekre álló könyvtár is, mely évről-évre gazdagodik és gyarapszik, a tanuló szükségletei és kívánságai szerint.

A tanfolyamok beosztása idén is ugyanaz marad, mint a múlt évben: nyelvtanfolyam kezdők részére, nyelvtanfolyam haladók részére, mely utóbbi különböző tagozatokra oszlik és bizonyos számú „kulturalfolyamra”.

E tanfolyamokat délután 17-20 óra között tartják, órarendjüket kolozsvári napilapokban közzélik, de megtudakolhatók az intézmény épületében is Str. Wilson 4. szám, (telefon 36-92) alatt, ahol a mai naptól kezdődőleg beiratkozni is lehet délelőtt 11-13 és délután 16-19 óráig. Nyelvtanfolyam kétszer hetenként lesz és 7 hónapig tart, folyó évi október 1-i kezdettel. Beiratkozási díj 250 lej, egyetemi hallgatók és diákok részére 125 lej.

Kolozsváron október 3-án kezdődnek meg a légvédelmi tanfolyam előadásai

A polgármesteri hivatal tájékoztató közleménye a tanfolyam előadásairól

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár város tanácsa közli, hogy a nyilvános légvédelmi tanfolyam október 3-án délelőtt 9 órakor fog megkezdődni a Davila-színházban. Az erre vonatkozó hivatalos közlemény így szól:

Mi, Kolozsvár város polgármestere, mint a légvédelmi bizottság elnöke, tudomására adjuk az összes közintézményeknek, ipari vállalatoknak és intézményeknek, hogy az elméleti és gyakorlati nyilvános légvédelmi tanfolyamok Kolozsváron a Davila-színházban ez évi október 3-án délelőtt 9 órakor kezdődnek meg. Ezen a tanfolyamon az 1939 március 6-iki Monitorul Oficial 55. számában közzét A. A. T. törvény 6. és 11. szakasza értelmében kötelesek mindazok résztvenni, akiket a törvény erre kötelez. Napenként névsorolvasás lesz és csak dr. Vlad Petre városi főorvos, vagy dr. O. Apostol ezredes az elsőszámú légi körzet főorvosa által kiállított orvosi bizonyítvány alapján lehet távolmaradni. Aki a tanfolyamokról indokolatlanul távol marad, azt a fentemlített törvény 63. szakasza alapján büntetik meg. A tanfolyamokon rajzokat, fényképeket és oktató anyagokat mutatnak be. A tanfolyam eredményessége érdekében legkésőbb október 1-ig a városi orvosi hivatal, a mentőegységet, az Iris-gyár, a Dermata-gyár, az ipari vállalatok és a városi villamosüzem be kell mutatassák légvédelmi osztagaiknak névsorát. A tanfolyamokra mindenki köteles gázárcsát, két fényképet és 100 gr. alkoholt magával vinni. Az általános légvédelmi gyakorlatot az Iris- és Dermata-gyár területén október 6-án 20 és 22 óra között tartják meg és ezen az összes alkalmatoknak részt kell venniük.

A tanfolyam végén a résztvevők a tanfolyam látogatásáról bizonyítványt kapnak, előzőleg azonban a tanfolyamon tanult dolgokról vizsgát kell tenniük.

A tanfolyam elméleti és gyakorlati részből áll. Az elméleti rész keretében október 3-án délután 15-17 óráig Ionescu repülőparancsnok és dr. O. Apostol ezredes tartanak előadásokat. Ionescu orvosezredes fogja bevezetni a tanfolyamot, dr. O. Apostol ezredes pedig a vegyi fegyvereket, azoknak az emberi szervezetre való hatását és a gyógyítás módjait ismerteti. 17 órától 18 óráig ugyancsak Apostol orvosezredes ismerteti a vegyifegyverek mérgező hatását.

Oktober negyediken a harmadik előadás, Apostol orvosezredes az Yperit mérgező hatását ismerteti. A negyedik előadás, október 4-én 15-17 óráig, Diachicov orvosezredes az élelmiszerek, takarmány, víz és állatok vegyi anyagokkal való mérgezés tüneteit ismerteti. Az ötödik előadás, október 4-én 17-19 óráig Apostol orvosezredes a légvédelmi egészségügyi szolgálat szervezetét és működését ismerteti. A hatodik előadás, október 5-én, 15-17 óráig dr. O. Pop és C. Runcanu, a szamosi királyi helytartóság légvédelmi szolgálatának vezetői az egyéni védekezés módjairól tartanak előadást. A hetedik előadás, október 5-én 18-20 óráig Costescu almernök az egyetemleges védekezés módjait sorolja fel. A nyolcadik előadás, október 6-án 15-16 óráig Bucur ezredes a katonai tűzoltóság parancsnoka, a vegyifegyverek elleni védekezésről beszél. A kilencedik előadás, október 6-án 16-17 óráig Enătescu százados és dr. Draghiciu rendőrigazgató a légvédelmi rendőri intézkedésekről és ellenőrzésekről tartanak előadást. A tizedik előadás, október 7-én 15-18 óráig a tanfolyam résztvevői gázárcsát átkelnek egy gázkamrában. A tizenegyedik előadás, október 7-én, 18-20 óráig Vlad Miron és Tricup Mircea repülőparancsnokok légi támadás veszélye címen tartanak értekezletet.

Párhuzamosan az elméleti előadásokkal, gyakorlati előadásokat is tartanak. Október 6-án 20 és 22 óra között az Iris és Dermata-gyárakban az elsőszámú riadócsoporthoz tartatnak gyakorlatokat Enătescu kapitány vezetésével. Ugyancsak ebben az időben a második számú lámpaelőző osztag Metes mérnök vezetésével tartanak gyakorlatot. Ugyanebben az időpontban az Iris- és Dermata-gyár, valamint a mentőegység osztagai dr. Vlad, dr. Apostol, dr. Hessu és dr. Konrádi Dániel vezetésével az egészségügyi osztag működését szemléltetik. Ugyanebben az időpontban fog gyakorlatot tartani a Dermata-gyárban a tűzoltóosztag, az Iris-gyárban Miron Vlad parancsnok vezetésével a menedékosztag és az Iris- és Dermata-negyedben dr. Draghiciu rendőrigazgató vezetésével a rendőrségi osztag fogja gyakorlatilag bemutatni a védekezés módjait.

— Milyennek látja Itália helyzetét egy előkelő olasz állampolgár, aki 2 hónapi nyaralása után most tért vissza Romániába?

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az összekuszált politikai helyzetben különös érdek lődéssel kíséri Európa közvéleménye Olaszország magatartását. A Duce néhány heti hallgatás után megtartotta nagyjelentőségű beszédét, amelyben Olaszország álláspontját szögezte le. Hogy Itália miképpen gondolkozik, arról nézve alkalmunk volt beszélgetést folytatni egy előkelő állású Kolozsváron élő olasz személyiséggel, aki augusztus elejétől a közelmúlt napokig odahaza tartózkodott és aki a következő részüket mesélte el közel kéthónapi olaszországi tartózkodásáról.

— Augusztus utolsó napjaiban a helyzet bizonytalan volt. A hadsereg felkészülve állt, minden pillanatban várhattuk, hogy mi is beavatkozunk a háborúba. Egymás után történtek meg a légitámadások elhárítására vonatkozó intézkedések. Engem például egyik elsőtétítési rendelkezés Trieszt városában ért, ahol a parancsot oly pontosan és gyorsan hajtották végre, hogy a hatalmas kikötőváros teljes sötétségbe burkolódott.

A kitűnően felszerelt gépesített hadsereg teljesen készen állott a háborúba való beavatkozásra. Jellemző a helyzet, hogy engem, aki külföldön élő olasz vagyok, már nem engedtek viszontlátzni állomáshelyemre. A mozgási-

teret a vegyifegyverek mérgező hatását. Október negyediken a harmadik előadás, Apostol orvosezredes az Yperit mérgező hatását ismerteti. A negyedik előadás, október 4-én 15-17 óráig, Diachicov orvosezredes az élelmiszerek, takarmány, víz és állatok vegyi anyagokkal való mérgezés tüneteit ismerteti. Az ötödik előadás, október 4-én 17-19 óráig Apostol orvosezredes a légvédelmi egészségügyi szolgálat szervezetét és működését ismerteti. A hatodik előadás, október 5-én, 15-17 óráig dr. O. Pop és C. Runcanu, a szamosi királyi helytartóság légvédelmi szolgálatának vezetői az egyéni védekezés módjairól tartanak előadást. A hetedik előadás, október 5-én 18-20 óráig Costescu almernök az egyetemleges védekezés módjait sorolja fel. A nyolcadik előadás, október 6-án 15-16 óráig Bucur ezredes a katonai tűzoltóság parancsnoka, a vegyifegyverek elleni védekezésről beszél. A kilencedik előadás, október 6-án 16-17 óráig Enătescu százados és dr. Draghiciu rendőrigazgató a légvédelmi rendőri intézkedésekről és ellenőrzésekről tartanak előadást. A tizedik előadás, október 7-én 15-18 óráig a tanfolyam résztvevői gázárcsát átkelnek egy gázkamrában. A tizenegyedik előadás, október 7-én, 18-20 óráig Vlad Miron és Tricup Mircea repülőparancsnokok légi támadás veszélye címen tartanak értekezletet.

Párhuzamosan az elméleti előadásokkal, gyakorlati előadásokat is tartanak. Október 6-án 20 és 22 óra között az Iris és Dermata-gyárakban az elsőszámú riadócsoporthoz tartatnak gyakorlatokat Enătescu kapitány vezetésével. Ugyancsak ebben az időben a második számú lámpaelőző osztag Metes mérnök vezetésével tartanak gyakorlatot. Ugyanebben az időpontban az Iris- és Dermata-gyár, valamint a mentőegység osztagai dr. Vlad, dr. Apostol, dr. Hessu és dr. Konrádi Dániel vezetésével az egészségügyi osztag működését szemléltetik. Ugyanebben az időpontban fog gyakorlatot tartani a Dermata-gyárban a tűzoltóosztag, az Iris-gyárban Miron Vlad parancsnok vezetésével a menedékosztag és az Iris- és Dermata-negyedben dr. Draghiciu rendőrigazgató vezetésével a rendőrségi osztag fogja gyakorlatilag bemutatni a védekezés módjait.

— Milyennek látja Itália helyzetét egy előkelő olasz állampolgár, aki 2 hónapi nyaralása után most tért vissza Romániába?

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Az összekuszált politikai helyzetben különös érdek lődéssel kíséri Európa közvéleménye Olaszország magatartását. A Duce néhány heti hallgatás után megtartotta nagyjelentőségű beszédét, amelyben Olaszország álláspontját szögezte le. Hogy Itália miképpen gondolkozik, arról nézve alkalmunk volt beszélgetést folytatni egy előkelő állású Kolozsváron élő olasz személyiséggel, aki augusztus elejétől a közelmúlt napokig odahaza tartózkodott és aki a következő részüket mesélte el közel kéthónapi olaszországi tartózkodásáról.

— Augusztus utolsó napjaiban a helyzet bizonytalan volt. A hadsereg felkészülve állt, minden pillanatban várhattuk, hogy mi is beavatkozunk a háborúba. Egymás után történtek meg a légitámadások elhárítására vonatkozó intézkedések. Engem például egyik elsőtétítési rendelkezés Trieszt városában ért, ahol a parancsot oly pontosan és gyorsan hajtották végre, hogy a hatalmas kikötőváros teljes sötétségbe burkolódott.

A kitűnően felszerelt gépesített hadsereg teljesen készen állott a háborúba való beavatkozásra. Jellemző a helyzet, hogy engem, aki külföldön élő olasz vagyok, már nem engedtek viszontlátzni állomáshelyemre. A mozgási-

teret a vegyifegyverek mérgező hatását. Október negyediken a harmadik előadás, Apostol orvosezredes az Yperit mérgező hatását ismerteti. A negyedik előadás, október 4-én 15-17 óráig, Diachicov orvosezredes az élelmiszerek, takarmány, víz és állatok vegyi anyagokkal való mérgezés tüneteit ismerteti. Az ötödik előadás, október 4-én 17-19 óráig Apostol orvosezredes a légvédelmi egészségügyi szolgálat szervezetét és működését ismerteti. A hatodik előadás, október 5-én, 15-17 óráig dr. O. Pop és C. Runcanu, a szamosi királyi helytartóság légvédelmi szolgálatának vezetői az egyéni védekezés módjairól tartanak előadást. A hetedik előadás, október 5-én 18-20 óráig Costescu almernök az egyetemleges védekezés módjait sorolja fel. A nyolcadik előadás, október 6-án 15-16 óráig Bucur ezredes a katonai tűzoltóság parancsnoka, a vegyifegyverek elleni védekezésről beszél. A kilencedik előadás, október 6-án 16-17 óráig Enătescu százados és dr. Draghiciu rendőrigazgató a légvédelmi rendőri intézkedésekről és ellenőrzésekről tartanak előadást. A tizedik előadás, október 7-én 15-18 óráig a tanfolyam résztvevői gázárcsát átkelnek egy gázkamrában. A tizenegyedik előadás, október 7-én, 18-20 óráig Vlad Miron és Tricup Mircea repülőparancsnokok légi támadás veszélye címen tartanak értekezletet.

Párhuzamosan az elméleti előadásokkal, gyakorlati előadásokat is tartanak. Október 6-án 20 és 22 óra között az Iris és Dermata-gyárakban az elsőszámú riadócsoporthoz tartatnak gyakorlatokat Enătescu kapitány vezetésével. Ugyancsak ebben az időben a második számú lámpaelőző osztag Metes mérnök vezetésével tartanak gyakorlatot. Ugyanebben az időpontban az Iris- és Dermata-gyár, valamint a mentőegység osztagai dr. Vlad, dr. Apostol, dr. Hessu és dr. Konrádi Dániel vezetésével az egészségügyi osztag működését szemléltetik. Ugyanebben az időpontban fog gyakorlatot tartani a Dermata-gyárban a tűzoltóosztag, az Iris-gyárban Miron Vlad parancsnok vezetésével a menedékosztag és az Iris- és Dermata-negyedben dr. Draghiciu rendőrigazgató vezetésével a rendőrségi osztag fogja gyakorlatilag bemutatni a védekezés módjait.

— Milyennek látja Itália helyzetét egy előkelő olasz állampolgár, aki 2 hónapi nyaralása után most tért vissza Romániába?

ezek után a német-országi közlekedés folytán más magatartást tanúsítson, mint semlegességet. Ennek egyik élénk bizonyítéka az, hogy

a tervezett világiállítás munkálatai óriási mértékben és hatalmas erővel, gyorsított ütemben folytatódhatnak.

A hangulat a lengyelországi események után teljesen megváltozott. Erre vall tengerészetünk, különösen kereskedelmi tengerészetünk fokozatos terhelődése.

Az olasz kereskedelmi hajók sokkal nagyobb forgalmat bonyolítanak le, mint azelőtt.

Egész Európa lakossága igen szívesen veszi igénybe az olasz hajókat, úgy a személy, mint teherszállításra. Ez pedig igen fontos mozzanat. Nem titkoljuk, hogy az abesszin háború után gazdaságilag túlerősen igénybe voltunk véve, ezt a helyzetet most semlegességünk megtartása esetén nemcsak hogy teljesen kiküszöböljük és adósságainkat rendezni tudjuk, hanem igen virágzó gazdasági előtörésre is számíthatunk. De eltekintve a gazdasági előnyöktől

a politikai helyzet is a semlegesítés fentartását helyezi előtérbe.

— Nem szabad elfelejteni azt, hogy Olaszország három pontban foglalta össze célkitűzéseit. És pedig:

1. Djibuti, vagyis Abesszinia megerősítése. 2. A tuniszi többségben levő kisebbségi lakosság, vagyis olaszok egyenlő elbánásban való részesítése. 3. A Szuézi-csatorna részvényszerűségben való részvétel.

Ha az első pontot nézzük, a Duce-nak minden igyekezete arra irányul, hogy Abessziniát megtartsa és megerősítse. Itt egyedül a Djibuti kikötő kérdése okozott nehézségeket, azonban — amint hallottam — ma már erre nézve is elfogadható megoldást találunk Franciaországgal szemben. Nem szabad figyelmen kívül hagyni az Abessziniával határos Egyiptom magatartását sem, amely egyedül veszélyeztetheti Abesszinia érdekeit. Így tehát Egyiptom határozatát ismerve, arra törekszünk, hogy ez a kérdés ne okozzon surlódást.

— A második pontot illetően nagyjában már eleget tettek a Duce kívánságának, mert a tuniszi olaszok helyzetét mindinkább kiegyenlítően rendezik. Itt területi igényeink nincsenek.

— A harmadik pont, a Szuézi-csatorna kérdése, ugyan még megoldásra vár, de — amint értesültem, — ez nem fog világbonyodalmakra okot adni az olaszok részéről.

— Azzal az erős meggyőződéssel tértem vissza Olaszországból, hogy ha csak más, a jelen pillanatban még nem látható okok közre nem működnek, Olaszország ki fog tartani azon elhatározása mellett, amit a Duce legutóbb kifejtett, vagyis: megőrizni semlegességét, mert ez felül meg legjobban e pillanatban érdekeinknek, — fejezte be érdekes fejtegetéseit az előkelő állású olasz ur.

Dr. Pap Tibor

Kipróbálják a légvédelmi szirénákat

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Kolozsvár város polgármesteri hivatalának MONT osztálya 1005-1939. szám alatt hirdetményt bocsájtott ki, amelyben Kolozsvár város lakosságának tudomására hozza, hogy szeptember 28. és október 4-ike között próbákat tartanak a légitámadást jelző szirénák és riadójeleket leadó készülékek felülvizsgálására. A sziréna és riadójeleket közvetítő készülékek felülvizsgálása és kipróbálása csak a nappali órákban történik és így a lakosoknak nincsen semmi oka a nyugtalanságra, hanem zavartalanul folytathatja napi tevékenységét.

A vonatkozó hirdetményt dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár polgármestere és dr. V. Sortan, a MONT igazgatója írták alá.

Apróhirdetések

ADÁS-VÉTEL

ARANYFOGAKAT, ékszereket, brilliáns és gyémánt köveket megveszek. Takarékosági könyvecskére kiszolgálók. Rosner ékszerész Cluj, Cal. Regele Ferdinand 114. (2683)

INGYEN nem, de hihetetlenül olcsón vá sárolhat finom férfiruha és kabát szöveteket, készfűzőket, kötöttárukat, maradékokat Finkelsteinnál. Str. Stroescu 3. udvarban, Urania mozi háttárgyok. (2678)

FŐZŐKEMENCE 2 sütős 68x88 cm. tűzfűtővel eladó. Cal. Traian 22. (4921)

PIANINO kereszthúros, páncélszerkezetű, kitűnő hangú olcsón eladó. Str. N. Iorga 2., második kapu em. 24. ajtó. (4702)

ÓCSKARUHÁKAT, télikabátokat, felmelt árban veszek, olcsón eladok. Str. Memorandului 4. Kapu alatt. (4854)

TÜZIFA elsőrendű, olcsón megrendelhető Primaria trafikban. (4864)

ZONGORA, rövid bérbe, vagy eladó. Rézűst eladó. Str. Baron Pop 10. (4926)

NAGY francia konsol tükör, Bransvein bunda eladó. Str. Andrei Ady 5. Óvár. (4937)

EGY fekete új perzsagallér, egy fehér muszlin estélyi ruha, ezüst cipő 39-es eladó. Str. V. Alexandri 10. (4973)

VENNÉK szövőszeket, Str. Tudor Vladimirescu 15. I. em. (4983)

5 LŐERŐS lokomobil eladó. Cluj, Str. Romulus 33. (4994)

HASZNALT rézűst eladó. Str. Moldovei 6. ajtó 1. (4999)

SZALLAGFÜRESZ gépet veszek. Papp Márton. C. M. Foch 99. (5017)

JÓKARBAN lévő mély gyermekkosci eladó. Str. Horea 59-a. (5010)

KARIKAHAJÓS varrógépet keresek megvételre. Cim a kiadóban. (5005)

ELADÓ egy szép gyermek sportkosci Cal. Reg. Carol II. 44. (5061)

Szép női és gyermekcipőket a legolcsóbban csak a

„POPULAR“-ban

vásárolhat.

Calcea Regele Ferd. No. 10. Az udvarban.

EGY háló olcsón eladó. Str. Crisan 2. (5100)

ELADÓ Wertheim kassza és nagy főzőkemma Miklóssynál, C. M. Foch 15. Megtekinthető d. e. 12-1-ig és este 6-7-ig. (5049)

ELADÓ 2 drb. női télikabát, 10-12 éves fiugyermek ruha és egy gyermek ágy. Str. Samuil Micu 5. (5046)

EGY jókarban lévő gyermekkosci eladó. Str. Budai Deleanu 43. (5045)

ELADÓ kifogástalan állapotban Hoffer heremorzsoló. Cserélhetem 720 cséplő szekrénnel vagy gyapjufűsű garnitúrával Kozma József, Mociu, jud. Cluj. (V 2772)

VENNÉK tejestüvegeket 1 lit és 1 és fél literes tejeskannákat 20-30 literig, jaurtos üvegeket. Str. Grigorescu 92, Lászlóczy. (5063)

PIANINÓT bérelnék. Petrascu, Str. I. Maniu 34. Telefon: 25-47. (5066)

SZILVAIÁZNEK való szilva eladó. Cim: Regalá 16, Török. (2773)

CSIKÓBUNDA kifogástalan állapotban eladó. Megtekinthető Str. Fercirei 1. (5076)

VIZ szivattyú gőzgépre kapcsolva, percenként 400 liter teljesítménnyel olcsón eladó. Heinrich szappangyár, C. Motilor 54. (2737)

REDŐNYÖS amerikai tölgyfa íróasztal íratáskrény és fotel eladó. Str. Văcărescu 7. Apartament 1. (5086)

EGY villanyerővel hajtható kávépergélő eladó. Értekezni „Atlantica” Cal. Regele Ferdinand 1. sz. (4895)

HASZNALT, jókarban lévő ablakok, ajtók és bontásból téglá eladó. Megtekinthető 11-12 és 3-fél 5 között. Str. Căii Ferate 7 szám alatt. (5087)

ELADÓ olcsón alig használt karikahajós női varrógép. G. Tamas 13, elöl. (5094)

INGATLAN

ELADÓ új ház: szoba, konyha, speisz, csukott veranda és pince 200 ezer lejért. Ért.: Str. Banatului 61. (4906)

PARCELLA 450 nm. Andrei Muresan belső negyedében sürgősen eladó. Cim: Új ságúzet, Piața Unirii 2. (4964)

PARCELLA, 720 négyzetméter, bekerített, Str. Marzescu 39 alatt, délkeleti fekvéssel, eladó. Esetleg házzal elcserehném ráfizetés mellett. Értekezni: Str. Matei 5, ház mesternél 1-3 óra között. (5096)

Boldog órák

Izig-vérig modern, világsikert aratott francia vígjáték-újdoncság a Boldog órák. A mostani súlyos, gondterhes időkben nem is lehetne megfelelőbb darabot találni, mint a Boldog órák. Claude-André Puget, a francia vígjátékírás igazi mestere s valóban érti a módját, hogy lehet a könnyed szórakoztatás és finom szellemesség szárnyain az emberi szív igazi örök problémáit leleplezni. Szokványos színpadi fogások helyett azt az életszag, tiszta, derűs realizmust kapjuk a Boldog órákban, amelyet ujabban a francia filmekben már a legszeleesebb néprétegek is megszerettek.

A Kádár Imre rendezésében színrekerülő vígjáték főszerepeit Járay Teri, Havadi Nagy Ilonka, Kovács Kató, Nagy István, Bodó György és Gulácsy Albert alakítják.

ZSIMBERI ZSOMBORI SZÉPASSZONY

— A színház ezidei első nagyoperett bemutatója —

A színház ezidei első nagyoperett bemutatója csütörtökön este lesz Erdélyi Mihály legújabb alkotása, a

Zsimberi Zsombori szépasszony

nem szorul dicsőre. Szinte minden száma sláger. Ahogy általában sláger minden Erdélyi-szám. Csupa móka, csupa derű ez a remek operett. Nem csoda, hogy a

Zsimberi Zsombori szépasszony

egyformán kedvence férfinak és nőnek, öregnek és fiatalnak, társadalmi helyzetre való tekintet nélkül. Ez a darab valóban mindenké, ahooyan Erdélyi Mihály operettjeinek az a legfőbb varázssuk, hogy a kis cselédnek éppugy a szívéhez szólnak, mint az egyetemi tanárnak.

A pesti 150 előadás, a többszöri rádióközvetítés feleslegessé teszi, hogy a

Zsimberi Zsombori szépasszony

pompás meséjét, remek muzsikáját, nagyszerű szerepeit, kitűnő táncszámait egyenként felemlítsük. Csak annyit mondunk hát, hogy az Erdélyi operett előadását a színház a legnagyobb ambícióval és szeretettel készíti el, s hogy ezt az operettet:

mindenkinek látnia kell,

aki két és félórán át nagyszerűen akar szórakozni.

Bőrkabátokat

méret után szakszerűen készít, javítást és festést garancia mellett legolcsóbban Bergfeld I. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10. Golyával szemben. (2756)

BIZTOS megélhetést nyújtok annak, aki 10.000 lej után elsőrendű ingatlan bekebelezésre életjáradék címen. Cim a kiadóban. (5055)

KÖNNYEN lebonyolítható rentabilis alkalmi üzlethez 200 ezer lej tőkével részt vennék. Részletes ajánlatot „Rentabilis” jelíggel a kiadóba kérek. (5070)

250-300.000 lej tőkével meglevő egzisztenciát nyújtó vállalatához vagy üzlethez társulnék. Komoly és részletes ajánlatot „Megélhetés” jelíggel. (5071)

ELVESZETT okt. 1-én zöldsgplacon fél barna antilop keztyű, becsületos megtaláló jutalomban részesül Str. Paris 21, Ornstein. (5073)

ELVESZETT a Str. Grecianuban egy kis pénzárca György Sarolta névre kiállított személyazonosságival. Megtalálója jutalomban részesül Str. Romei 25. Dézsi. (5078)

300.000 lejell, komoly, rentabilis vállalatba vagy üzembe betársulnék. „Activ” jelíggel a kiadóba. (5097)

OKTATÁS

KÖNYVELESI TANFOLYAM Falk Dezsőnél. Calcea Regele Ferdinand No. 34. (8456)

SZABÁSZATI kurzus kezdődik Löwy szalonban. Str. Bob 13. I. (4922)

TIZ lejért adok német órát. Str. Nic. Jorga 12. II. 18. (4953)

KIADÓ LAKÁS

HÁROM szoba, konyha mellékhelyiségekkel külön telken nagy gyümölcsökerttel kiadó. Ugyanott egy rádió olcsón eladó. Str. Pasteur 26. (4790)

JÓL bevezetett pékség azonnal kiadó. Str. Constantin Brâncoveanu 29. (4673)

HÁROM szobás, komfortos lakás november 1-re kiadó. Cal. Motilor 54. (2685)

KIADÓ 2 szoba, konyha komfortos. Str. Neculcea 8. Barátok temploma mellett. (4797)

AZONNAL kiadó 2 szoba íródnak. Str. Reg. Maria 5. (2736)

KAPUALATTI bejárata uccai nagy üres irodának is alkalmas, parkettes szoba kiadó. Str. N. Iorga 21. (2765)

KIADÓ 3 szobás komfortos lakás külön telken. Str. Căp. Ignate 33. (2763)

SZOBÁ, konyhás manzard-lakás november 1-ére kertes villában (Str. Regalá 47.) kiadó. (4956)

KIADÓ 3 szoba, konyha fürdőszoba október 15-ére vagy november 1-ére. Érdeklődni dr. Dénes ügyvédnél. Str. Wilson 1. Telefon: 27-91. (4984)

ÜRES szoba nagy terasszal, fürdőszoba használatra kiadó. Str. Ciomneanu 7-a. (5059)

KIADÓ nov. 1-re 5-3 szobás komfortos lakások, azonnal 2 egymásbanyiló szoba üresen, esetleg butorral. Szürke zakó, íróasztal, konyhaágy, kredenc eladó. Str. Dobanilor 36, apart. 4. (5101)

KÉT fiatalember teljes ellátást kaphat Dermata mellett. Str. Calafat 30. (5050)

BELVÁROSBAN világos nagy szoba kiadó, üveges ajtó eladó. Str. Scarilor 79. (5047)

KÜLÖNBEJÁRATU csinosan butorozott szoba főzőkemma-cével azonnal kiadó. Str. Cernauti 21. (5099)

SZÉP szuterén lakás 2 szoba konyha fürdőszoba kiadó november elsejére. Str. Bădescu 20. (4894)

KÜZPONTBAN szép butorozott szoba kiadó. Str. Sincai 19. (5074)

CSINOSAN butorozott szoba fürdőszoba val és zongora használatra kiadó. Str. Stroescu 20. (5079)

KIADÓ azonnal nov. 1-re Piața Fântânele mellett 2 szoba, komfortos villa. Érdeklődni 1-4 óráig. Str. Grigorescu 71. (5080)

KÉT fiatalember vagy nő lakást kaphat. Műhelybe való fűtőtest eladó. Str. Miron Costin 29-a. (5083)

KÉTSZOBÁS, parkettes, fürdőszobás, most renovált szép lakás Strada Căii Ferate 7. szám alatt kiadó. Megtekinthető 11-12 és 3-fél 5 óra között. (5088)

KÉT egyetemi hallgató vagy hallgatónő különbejárata szobával teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban. (5089)

KÜLÖNBEJÁRATU nagy butorozott szoba fürdőszobával 3 személyre is azonnalra kiadó. C. Marechal Foch 4. (Értekezni a cukrászdában.) (5090)

KIADÓ azonnal kis tiszta szoba butorral vagy üresen. Str. Moldovan 4-a. Grigorescu betérőn. (5092)

IPARILAG központi fekvésű üzeme-helyiség és raktárhelyiség kiadó. Cim a kiadóban. (5095)

KIADÓ 2 szobás komfortos, napos lakás november 1-ére. Str. Matei 5, ház mesternél. (5098)

KIADÓ 2500 lejért 4 szoba, konyha, fürdőszobás lakás gyümölcsös kerttel. Str. Vasile Goldis 9. (5102)

LAKÁST KERES

KÉTSZOBÁS komfortos lakást keres belvárosban gyermektelen házaspár. „Állandó lakó 60” jelíggel a kiadóba. (2774)

Mozi

ROYAL MOZGÓ: Ma minden idők legborzalmasabb filmje: **Ha leszáll az éj.** Weidmann tájeggyilkos élete. A film valósággal a székhöz köti a nézőt 2 órán keresztül. Ehhez hasonlót sohasem készítettek. Csak erős idegzetűeknek. Fősz.: Robert Montgomery és Rosalind Russel. Előtte új Metro híradó.

CAPITOL MOZGÓ: Nagy detektív világsláger. **A baskervillei kutya.** Conan Doyle szenzációs regénye. Sherlock Holmes kalandja. Fősz.: Richard Greene, Basil Rathbone.

RIÓ MOZGÓ: Ma 3, 6 és 9. Két világsláger. Egy helyár: **I. A három kis ördög.** Fősz.: Deanna Durbin és Charles Weininger. — **II. Az éjjeli riadó.** Fősz.: Boris Karloff. — **III. Híradó.** Tartalmi leírást díjtalanul ad a kassa. Helyárak 14 plus 5.

SELECT MOZGÓ: Általános közövévénatra ma meg: **Helén doktoriskasszony.** Vicky Baum közismert regényének francia filmváltozata. Főszerepekben: Madeleine Renaud, Constant Remy.

URANIA MOZGÓ: Hétfő, kedd, szerda, csütörtök. Szenzációs dupla műsor. 1. **Alarcos kém,** kalandortfilm, fősz.: Dick Foran. 2. **Robin Hood kalandja** végig színes, izgalmas film, főszerepekben: Errol Flynn, Olivia de Havilland, Basil Rathbone.

A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Hétfő fél 9: **Boldog órák** (Claude André Puget vígjátéka, Orbók Attila fordításában. A „Fiatalk Színpad” bemutatója. Rendező: Kádár Imre. Szereplők: Járay Teri, Kovács Kató, Havadi Nagy Ilonka, Nagy István, Bodó György, Gulácsy Albert. Premier bérlet 3. szám.)

Kedd fél 9: **Boldog órák** (Rendes bérlet 3. szám. Irodalmi bérlet 2. szám.)

Szerda: **A Zsimberi Zsombori szépasszony** előkészületei miatt nincs előadás

Csütörtök fél 9: **Zsimberi Zsombori szépasszony.** (Erdélyi Mihály legújabb nagyoperettje. Eddig 150 előadás. Rendkívül gazdag, új kiállításban, ragyogó díszletekkel és kosztümökkel. Rendező: Gróf László. Fősz.: Krémer Mancel, Sándor Stefi, Báza Éva, Kőszegi Margit, Czopán Flóri, Radó Éva, Gróf László, Csoka József, D. Puskás Béla, Szendrői Mihály, Deesy Jenő, Csengeri Aladár, Réthely Ödön, Rajnay Sándor, Örvössy Géza, stb., stb. Premier bérlet 4. szám.)

Péntek fél 9: **Zsimberi Zsombori szépasszony.** (Rendes bérlet 4. szám.)

Hirek

NAPTÁR. 1939. Október 3. Kedd.
Róm. kat.: Liz. sz. Teréz. Prot.:
Helga. Ort.: S. M. Dionisie Areop.
Izr.: 20 Tisri.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, félévre 280, negyedévre
150, egy hónapra 50 lej.

JOESTET!

BARÁTNOK EGYMÁS KÖZÖTT.

Bözsí: Hallom, hogy Klári esta citrommal dörzsöli be az arcát, hogy szép maradjon.

Joli: Igen. Szóval azért vág mindig olyan savanyu képet.

EGYEBET SEM TUD...

Kiss odalép egyik kollégájához:

— Öregem, nem tudnál egy pár hétre nélkülözni 500 lejt?

Nagy busan legyint:

— Egyebet sem tudok, csak nélkülözni.

— Ügyeletes gyógyszerárak: Szeptember 30, szombaton reggeltől október 7, szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: Fortuna, Unirii-tér; Hygea, Mihai Viteazul-tér; Victoria, Regele Ferdinand-ut, Sotropa Emil, Stefan cel Mare-tér.

— LÁTKÉPES LEVELEZŐLAPOKAT ÉS ALBUMOKAT bármely városból, vagy fürdőről, elsőrangú művész kiállítás, olcsón és gyorsan szállít a „FOTOFILM” laboratórium (Cluj Str. Regina Maria 6-8) úgy nagy, mint kis tételekben. Kérjen külön ajánlatot.

Fotofilm
CLUJ. STR. REG. MARIA 6. TEL. 33-46

— A RADNAY TÁNCISKOLÁBAN (P. Carolina 2. sz.) az őszi tánckursus október 3-án, kedden este 9 órakor kezdődik. Órák minden kedden, csütörtökön, szombaton este, valamint vasárnap délután és este. Az órák egyúttal gyakorló esték is. A haladó növendékeknek tandíjját fizetni nem kell, csak az óra lefedőjét kell megfizetni. A kezdő növendékek beiratkozáskor mérsékelt tandíjat fizetnek. Beiratkozni és felvilágosítást nyerni a fent írt napokon lehet az esti táncórákon a tanteremben.

— A Knickerbocker-ügy fejleménye. Berlinből jelenti a DNB: A német kormány részéről megindult hivatalos vizsgálat kiderítette a következőket: Knickerbocker amerikai újságíró azon állítása, hogy Göbbels dr. propagandaügyi miniszter 1 millió 850 ezer dollárt utalt volna át az Eher lapkiadónál utján Buenos Airesbe, nem felel meg a valóságnak, tekintettel arra, hogy ezen lapkiadóvállalat semminemű összeköttetésben sem áll Délamerikával. Az az állítás, hogy Göbbels dr. egy bizonyos Bröckner propagandaügyi államtitkár utján Luxemburgban helyezte el részvényeket, sem felel meg a valóságnak, mert ilyen nevű államtitkára, vagy hivatalnok nem is a propagandaügyi minisztériumnak. A lefolytatott nyomozás kiderítette, hogy Göbbels dr., valamint Rudolf Hess, a Führer helyettese, életbiztosítást nem kötöttek külföldi vállalatoknál. Mind ebből megállapítható — közli a német kormány, — hogy Knickerbockernek a Paris Soir hasábjain megjelent állításai átlátszó célzatu és megalapozatlan vádaskodások.

— Ne játszd a gyufával! Dési tudósítónk jelenti: Budusan Grigore, tengeri földműves telkén tűz ütött ki, amely megsemmisítette az istállót. Az anyagi kár 8000 lej. A tűzvizsgálat során megállapítást nyert, hogy Budusan gyermekei gyufával játszottak az istállóban, amelynek padlásán nagymennyiségű szén volt és a gyermekek gondatlansága okozta a tüzet.

Bornemisa polgármester táviratban üdvözölte az új minisztereket

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár polgármestere a következő üdvözlő táviratokat küldte az Argetoianu-kormány kinevezett minisztereihez:
Nagyméltóságú NICOLAE OTTESCU belügyminiszter urnak

BUCURESTI

Kolozsvár törvényhatósági város polgármesterei hivatala legőszintébb szerencsekívánatait tolmácsolja Excellenciának magas méltóságához és azt kívánja, hogy Excellenciád tevékenységével tökéletesen valósuljon meg a nemzeti újjászülés és a maradéktalan nemzeti együttérzés munkája. Kérjük fogadjon legőszintébb hűségünk és rendíthetetlen támogatásunk biztosítását.

DR. BORNEMISA SEBASTIAN

Kolozsvár város polgármestere.

Nagyméltóságú CONSTANTIN GIURESCU urnak, a Nemzeti Újjászülés Szervezetének minisztere

BUCURESTI

Ahhoz a különleges méltósághoz,

amelyre megbízást kapott, kérjük fogadjon legőszintébb szerencsekívánatainkat és annak a kívánságunknak kifejezését, hogy a Nemzeti Újjászülés Frontjának megszervezési munkája a legteljesebb eredményel végződjék.

DR. BORNEMISA SEBASTIAN

Kolozsvár város polgármestere.

Nagyméltóságú ALEXANDRU RADIAN urnak, propagandaügyi miniszter

BUCURESTI

Kolozsvár törvényhatósági város polgármesterei hivatala legőszintébb szerencsekívánatait fejezi ki ahhoz a magas méltósághoz, amelyet elnyert és azt kívánja, hogy a lelki testvériség munkája tökéletes sikerrel járjon a Nemzet javára és a Trón dicsőségére.

DR. BORNEMISA SEBASTIAN

Kolozsvár város polgármestere.

URANIA MOZGO AZ ÁLARCOS KÉM

szenzációs cowboy-film, főszerepben:
DICK FORAN
az aranyhangu énekes.

RENDKIVÜLI DUPLA MŰSOR!

ROBIN HOOD KALANDJAI

végig színes, izgalmas tartalmu film,
főszerepben:
Errol Flynn, Olivia de Havilland

A kereskedelem lovagjai

Melyik az az ország, ahol legtöbb rendjel van? A demokrata Franciaország. Nem sokat számít a francia társadalomban az olyan ember, akinek semmiféle színes szalag nincs a kabátja gomblyukában. Ujabban eggyel több francia rendjel van, amellyel a polgári érdemeket jutalmazni lehet: akik az ipar vagy kereskedelem terén legalább husz év óta kiváló munkásságot fejtettek ki a „kereskedelem lovagjai” lehetnek, de ezt a rendjelet összesen csak kilenvennégyen kaphatják meg — egyelőre.

Mert úgy van, hogy amikor XI. Lajos 1469-ben megalapította a Szent Mihály rendet, kikötötte, hogy a lovagok száma legfeljebb harmadik lehet. Azonban a Szent Mihály rend lovagjainak száma csak hamar olyan nagy lett, hogy száz évvel később már a kiváló emberek nem akarták elfogadni ezt a kitüntetést. Ezért alapította III. Henrik 1578-ban a Szent Lék rendet, amely egészen a francia forradalom idejéig Franciaországban a legnagyobb rendjel volt. Hogy a Szent Mihály rend tekintélyét valamennyire helyreállítsák, a Szent Lék rendet csak olyan ember kaphatta, aki már a Szent Mihály rend tagja volt.

IV. Henrik 1607-ben alapította a Kármelhegyi Szűz Mária rendjét, amelyet V. Pál pápa engedélyével egy régi jeruzsálemi lovagrenddel, a Szent Lázár renddel egyesített. (Ez utóbbinak olasz ágát a Szavoya-ház a Szent Mór renddel egyesítette.)

A francia katonatiszteknek külön rendjeleik voltak: XVI. Lajos a katolikus tisztek számára alapította a Szent Lajos rendet, XV. Lajos pedig a protestáns tisztek számára a „katonai érdemrendet”.

Napoleon az összes régi lovagrendeket eltörölte és helyettük megalapította 1802-ben a Becsületrendet. A restauráció után a királyok, ezek után a köztársaság, a második császárság és a mai, harmadik köztársaság is megtartotta a Becsületrendet. A restauráció utáni királyok rendelkeztek a Szent Hubert renddel is, mely eredetileg Bar hercegség volt. Barnak Lotharingiával való egyesítése óta a Szent Hubert rend, ha tényleg nem is, de jogilag a Habsburg-Lotharingiai család házi rendjele.

A restauráció után a párisi, roueni, bayonai, bordeauxi és lyoni nemzetőrök minden tagja megkapta a számukra alapított Liliom-rendet, mely a nemzeti gárdistákkal együtt kihalt.

Mikor a Becsületrend lovagjainak száma már meghaladta a százazret, újabb kitüntetésekkel kellett gondoskodni.

Ilyen volt az „akadémiai pálma”, eredetileg csak egy ezüst koszoru violaszín

szalagon. Ennek minden birtokosa viselte a század elejéig a „Francia Akadémia tisztje” címet.

A művészek és írók számára adományozott „akadémiai pálma” tekintélye érdekben a tisztára csak közoktatási érdemek jutalmazására megalapították „a közoktatásügy tisztje”, majd a gazdák számára „a földművelésügy tisztje” című rendjelet. Ezekhez járulnak most a „kereskedelem lovagjai”.

A franciáknál a gyarmati, tengerészeti és katonai kitüntetések serege szinte beláthatatlan.

De így van ez mindenütt a világon, kivéve az Amerikai Egyesült Államokat, ahol csak katonai kitüntetések vannak és Törökországot, ahol egyáltalán nincsenek kitüntetések.

Az olasz király pár évtizeddel ezelőtt megalapította a „munka lovagjainak rendjét”. Peruban a „perui Naprend”, Mexikóban az Aszték Sas rend, Ekvádorban a Kondor-rend éppen úgy híveket szerez a kormánynak, mint Kínában a Sárkány rend, vagy Japánban a Krizantém-rend.

A háború óta alakult államokban is olyan nagy a rendjelek száma, mint a régi országokban, s azt hiszem, a piciny San Marino államháztartása megrendülne, ha egy napon a többi államok nem ismernek el a san marinoi Szent Ágota rendet. Az ilyen kisebb kitüntetések megszerzéséhez azonban nem elég a pénz: ezen kívül összeköttetés is kell. A San Marino által 1860 előtt adományozott hercegi, grófi és grófi rangokat az olasz királyság éppen úgy elismeri, mint a hajdan olasz köztársaságok nemességét és a pápa által ma is adományozott arisztokratikus címeket.

— Anglia megvette Angol-Guyanna cukortermését. Newyorkból jelenti a Rador: George Townból jelenti, hogy Anglia megvásárolta Angol-Guyanna egész cukortermését, az 1940. évi termést is beleszámítva. Angol-Guyanna Délamerika részén Columbia és Brazília között fekszik, Francia- és Holland-Guyanna szomszédságában. Hatalmas cukornád ültetvényei és jelenléte cukorgyárak vannak. Az angol részről eszközölt cukorvásárlás azért is nagyjelentőségű, mert a guyanai cukor ára európai viszonylatban körülbelül 4-5 lej kilónként.

Románia új oroszországi követe megérkezett Moszkvába

(MOSZKVA.) (Rador.) A Tass orosz távirati iroda jelentése szerint Davidescu, Románia új oroszországi követe szombaton megérkezett Moszkvába. A román meghatalmazott minisztert a vasuti állomáson Barkov, a külügyi népbiztosság jegyzőkönyvi osztályának főnöke és a moszkvai román követség tisztviselői fogadták ünnepélyesen. Diano volt moszkvai román követ az új követ megérkezése után, szombaton délután utazott el Moszkvából. A vasuti pályaudvaron Barkov, az orosz külügyi népbiztosság jegyzőkönyvi osztályának főnöke és a Moszkvában állomásozó diplomáciai kar vett búcsút a távozó román követtől.

— Eljegyzési hír. L. Ferenczy Károly D. Dienes Böske f. hó 1-én tartották eljegyzésüket. (Mindkét külön értesítés helyett.)

— Elfogták a juhtolvajokat. Dési tudósítónk jelenti: Feher Constantin, Boc Simon és Bur Dumitru nemai lakosok 25 darab juhot loptak el Stir Ioan gazdálkodótól. A désknai csendőrség rövid nyomozás után elfogta a tolvajokat, akiket kihallgatásuk után átadott a dési ügyészségnek.

— HOL ÁLLITJÁK FEL ARMAND CALINESCU, A TRAGIKUS VÉGET ÉRT MINISZTERELNÖK EMLÉK MŰVÉT. Bucurestiből jelenti a Rador: A főváros tanácsának terve szerint a tragikus véget ért Armand Calinescu miniszterelnök szobrát Stirbey Voda körutón, a legfőbb hadiiskolával szemben állítanak fel. Pontosan azon a helyen, ahol a miniszterelnök a gyilkos merénylet áldozata lett.

— Radian propaganda- és sajtóügyi miniszter közönete. Bucurestiből jelenti a Rador: Radian Alexandru sajtó- és propagandaügyi miniszter a Rador távirati iroda utján s a fővárosi sajtóban megjelent közleményében mond köszönetet mindazoknak, akik őt miniszterré történt kinevezése alkalmából lelkesen és meleg szavakkal üdvözölték.

— Armand Calinescuról neveztek el a belügyminiszteri tisztviselők otthonát. Bucurestiből jelenti a Rador: Október elsejétől kezdve a belügyminisztériumi tisztviselők otthonát „Armand Calinescu otthon”-nak nevezték el.

— Haláles szerencsétlenséget okozott az elromlott petróleumkályha. Bucurestiből jelenti a Rador: Megrendítő szerencsétlenség történt egnap a fővárosban. Vasile Buze 20 éves csímadia, aki a Grigore Manolescu utcában lakott Maria John nevű barátnőjével, meggyújtotta a petróleumkályhát, hogy a lakást kissé befűtse. A petróleumkályha szerkezete elromlott, a szobában hatalmas füst terjedt szét. A közben lefeküdt és elaludt fiatalok nem vették észre a veszedelmet. Másnap reggel a szomszédok figyelmesek lettek a lakásból kiáradó hatalmas füstre, feltörték az ajtót. Az ágyban holtan találták meg Maria John, míg a férfit eszméletlen állapotban szállították kórházba.

— Letartóztatták az amerikai németek vezetőjét. Newyorkból jelenti a Rador: Fritz Kuhn Amerikában élő német állampolgárt letartóztatták, mert állítólag elsikkasztotta az amerikai németek alapjainak egy részét. Kihallgatása után Kuhnt 5000 dollár óvadék ellenében szabadlábra helyezték. A főügyész az óvadéknak 50 ezer dollárra való felelőtlenségét követelte később. Fritz Kuhn letartóztatása szombaton történt, egy nappal azelőtt a nagyszabású gyűlés előtt, amelyet az amerikai németek egyesülete akart a tegnapi napon megtartani. Az amerikai közlésekkel ellentétben a DNB távirati iroda már néhány nappal ezelőtt azt jelentette, hogy Fritz Kuhn tulajdonképpen politikai üldözés áldozata, mert azzal vádolják, hogy az Egyesült Államok területén nemzeti szocialista propagandát folytatott volna.

Külföldön sikerült a „Katolikus Nők” napja

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A katolikus összetartozásnak impozáns megnyilvánulása volt a Kat. Nőegylet rendezésében a „Katolikus Nők napja”. Az ünnep vasárnap reggel 8 órakor a Szent Mihály templomban az összes nőegyesület és a Kat. Nők közös szentáldozásával kezdődött. Délután fél 5 órakor a Marianum zsúfolásig megtelt disztermében tartották meg a nők nagygyűlését. A Királyhimnusz után, amelyet a Marianum énekkara énekelt, a Szociális Missziós Otthon kis növendékeiből alakított szavalókórus szerepelt ügyesen és bájosan. A gyűlés kiemelkedő pontja „Krisztus békéje és a nő” című előadás volt. Pataky Alexa missziós nővér komoly és lélekig ható szavakkal ecsetelte a nő életét, kötelességét a mai nehéz, válságos napokban, a nő szerepét a krisztusi béke érdekében. Meleg szavakkal kérte a katolikus nőgyűlés résztvevőit, imádkozzanak a békéért. A gyűlést színessé tette a Katolikus Leányklub tagjainak klasszikus szépségű mozdulat-kórusa, amelyet finoman kísért a szavaló kórus forte és piano ritmusai. Majd a Pápai himnusz záróakordjai megfelelően egészítették ki a Katolikus Nők napja jelentőségét. (z.)

— Adomány. Köszönettel nyugtázzuk a Pici által Boga Anna szegényünk részére küldött 100 lej adományt.

— HÉBER ÉS ANGOL NYELVKURZUS. A kolozsvári Jungwizó értesíti az érdeklődőket, hogy október 2-án héber és angol nyelvkurzus kezdődik kitűnő tanerők vezetésével mellett és legújabb módszer szerint. Felvilágosítással Str. Iuliu Maniu 2. II. emeleten szolgálnak. Telefon 17-01.

— NAGY RÉSZVÉTEK MELLETT TEMETTÉK EL COJOCARIANU ASSZONYT, A ROMÁN OPERA MŰVÉSNŐJÉT. Bukarestből jelenti a Rador: Tegnap délután nagy részvét mellett temették el a fővárosi Belu temetőbe Maria Cojocarianu asszonyt, a fővárosi Román Opera egykor ünnepelt énekesnőjét. A temetésen megjelent Marin Sadoveanu miniszter és a Román Opera egész személyzete.

— GYÁSZISTENTISZTELET AVERESCU MARSALL EMLÉKÉRE. Bukarestből jelenti a Rador: Averescu marsall halálának egyéves évfordulója alkalmából gyászistentisztelet volt tegnap a fővárosi Mihail Voda templomban. A kormány részéről August Filip miniszter jelent meg a gyászistentiszteleten, továbbá a Mihail Viteazul rend lovagjainak küldöttsége és az elhunyt marsall számos barátja és tisztelője.

— Meghalt a régi román művésznemzedék egyik kiválósága. Bucurestiből jelenti a Rador: Constantin Marculescu, a régi művészcsoport egyik doyenje tegnap 70 éves korában elhunyt. Marculescu évtizeden át volt tagja a bucurestii, craiovi és chisineui Román Nemzeti Színházaknak.

— Lemondott a Társadalom Biztosító elnök-igazgatója. Bucurestiből jelenti a Rador: Constantin Strat, a romániai Társadalom Biztosító Intézet elnök-igazgatója lemondott tisztségéről. Az új elnök-igazgatót a közeli napokban fogják kinevezni.

— Hirtelen meghalt az Árpádházi királyok egyik egyenes leszármazottja. Budapestről jelentik: Gróf Croy-Chanel István földbirtokos vasárnap este az uccán hirtelen rosszul lett és mire orvosi segítség érkezett meghalt. Valószínűleg szívizélhűdés ölte meg. A francia nevű gróf egyenes leszármazottja volt az árpádházi III. Endre magyar királynak, akinek Felix nevű fia évszázadokkal ezelőtt költözött ki Franciaországba. Ebből a családból származott egyébként Izabella főhercegnő, Frigyes főherceg felesége is. Az elhunyt gróf családja a francia forradalom idején menekült el Franciaországból és költözött vissza újlag Magyarországra.

LEGUJABB

Molotov és Saraciglu 4 óra hosszat tárgyaltak Sztalin jelenlétében

Churchill beszédének amerikai visszhangja

(MOSZKVA.) (Rador-Tass.) Az orosz távirati iroda jelentése szerint október elsején Molotov külügyi népbiztos és Saraciglu török külügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott Sztalin és Potemkin népbiztos jelenlétében. Az eszmecsere több, mint 4 óra hosszat tartott. Az orosz népbiztos és a török külügyminiszter letárgyalták mindazokat az időszerű kérdéseket, amelyek a Szovjet és Törökország viszonyára vonatkoznak.

VARSÓBAN HELYREÁLL REND

(BERLIN.) (Rador.) A DNB jelentése szerint Varsóban és környékén helyreállt a rend és a nyugalom. A város és környékének megtisztítása és rendezése lázas ütemben folyik. A robbanó aknák helyét táblák és mészszel bevont csóvák jelzik, egyes helyeken pedig rudakra erősített szalagokkal kerítették körül a veszedelmes részeket. A műszaki csapatok számos helyen levegőbe röptették az aknákat. A gránátöltsékeket betöltötték. A menekültek legtöbbje visszatért a lengyel fővárosba. A legtöbb üzletet újlag kinyitották, kivéve a zsidó üzleteket, amelyeknek tulajdonosai kivétel nélkül elmenekültek. Az élelmiszerüzletek előtt hosszú sorokban áll a sokat szenvedett lakosság, hogy a legszükségesebb élelmiszereit beszerezhesse. Ez a szomorú jelenség még néhány napig fog tartani, amíg a német hatóságok meg nem szervezhetik a lakosságuk megfelelő minőségű és mennyiségű élelmiszerekkel való ellátását. Ez a munka lázasan folyik. A legutolsó jelentés szerint legújabbban 14 kocsi élelmiszer: liszt, só, kávé, kakó és konzervek futott be a varsói állomásra. A szétosztást már a német felügyelet alatt álló varsói polgárőrség parancsnoksága ejti meg. A lengyel főváros a foganatosított intézkedések következtében rövid időn belül visszakapja rendes képét.

A LENGYEL-OROSZ TERÜLETEK FŐBIZTOSA

(MOSZKVA.) (Dunaposta.) Dimitrowot, a harmadik internacionálé főtitkárát az orosz csapatok részéről elfoglalt volt lengyel területek közigazgatási biztosságávé nevezték ki. Tudvalevő, hogy Dimitrowot annak idején a Reichstag épületének állítólagos felgyújtásával vádolták és halálra ítélték. Kivégzésére azonban nem került sor, mert a tuszcsera folyamán Dimitrow Oroszországba került, ahol fontos megbízást kapott. A Szovjet egyébként az elfoglalt lengyel területeken már megkezdte az összes birtokok felosztását. Radziwill lengyel herceg 190 ezer holdas birtokát szintén felosztották, illetve használatra és termelésre átadták a földművelők bizottságának.

„NEM A HÁBORURÓL, HANEM A BÉKÉRŐL”

(RÓMA.) (Dunaposta.) Olasz diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Ciano gróf olasz külügyminiszter németországi útja és Hitler vezérrel és kancellárral folytatott tárgyalásai a most megkötött német-orosz egyezmény ama pontjának eredménye, amely szerint a Harmadik Birodalom és a Szovjet megbízottai időnként tárgyalnak más baráti államok vezetőivel is. Olasz körökben egyébként megerősítik, hogy Ciano gróf külügyminiszter németországi tárgyalásai semmilyen sem fogják befolyásolni Olaszország eddigi magatartását, mert

Olaszország továbbra is lábhoz tett fegyverrel őrködik a munka békepolitikáján. Olaszországban egyébként a tegnapi naptól kezdve szállóigévé vált: „Ciano külügyminiszter Berlinben nem a háborúról, hanem a békéről tárgyal.”

A FRANCIA PROPAGANDA MINISZTER RÁDIÓBESZÉDE (PÁRIS.) (Dunaposta.) Jean Girardous francia propagandaügyi miniszter vasárnap éjjel rádióbeszédet mondott, amelyben leszögezte, hogy Franciaország a maga részéről elutasít minden olyan békejavaslatot, amely Lengyelország felosztásának tervén alap-

Mikor lesz vége a háborúnak?

(LONDON.) (Rador.) Winston Churchill az angol tengerészeti admirális első lordja vasárnap este rádióbeszédet mondott.

— Megkezdjük a háborút és azt végig is küzdjük — hangoztatta — mert a civilizáció és a szabadság védelmezői vagyunk. Varsó elszánt védelme igazolta, hogy a lengyel lelket nem lehet megsemmisíteni. Két hatalmas ország hadserege sem tudta a lengyel lelket megölni. Oroszország eljárásával azt igazolta, hogy imperialista célok szolgálatába állította erejét. Az orosz hadsereg azért áll a demarkációs vonalon, mert érdekeit fenyegeti a nemzeti szocializmus és így a keleti fronton olyan védbástyát állított fel, amelyet a német nemzeti szocializmus nem mer megtámadni. Oroszország nemzeti érdekei azonosak Franciaországgal és Angliáéval. Nem lehet Oroszország biztonsága szempontjából érdek az, hogy a hitlerista Németország elárassza a Balkán-államokat, vagy, hogy járma alá kényszerítse a délkelet-európai szlávságot. Világosan megállapítható, hogy Anglia, Franciaország és Oroszország érdekei azonosak: Megakadályozni a nemzeti szocializmust abban, hogy a háborút kiterjessze az egész Balkánra és Törökországra is. Az eddig lefolyt háború nagyjelentőségű ténye, hogy Hitler figyelmeztetést kapott: Tartsa magát kellő távolságra a Keleten és Európa délkeleti részén. Fontos tény az is, hogy a német tengeralattjáró-háború eredménytelen maradt. Hatalmas angol hadiflotta éjjel-nappal üldözi a tengeralattjárókat. Anglia hadiereje olyan nagy, hogy kellő védelmet tud nyújtani az összes semleges államok kereskedelmi hajóinak.

Kijelentette Churchill azt is, hogy az új háborús költségvetés a háború végéigküli folytatását teszi lehetővé. Anglia hatalmas szárazföldi hadsereget küldött Franciaországba, másik hatalmas angol hadsereg megszervezése folyamatban van. A háború akkor kezdődött, amikor Hitler akarta, de csak akkor lesz vége, amikor mi jónak látjuk. A helyzet ma lényegesen más, mint az 1914. évi október havában, amikor Anglia értékes támogatása ellenére a francia frontot a német imperializmus áttörésének veszélye fenyegette és Oroszország Tannenbergnél borzalmas vereséget szenvedett el, a volt Oosztrák-Magyar Monarchia egész lakossága pedig fegyverben állott ellenünk. Hadiflottánk akkor éjjel-nappal harcban állt a hatalmas erejű német flottával. Nem tagadom, ma is súlyos a helyzet, de nem kételkedem abban sem, hogy jó célért harcolunk. Felfogásunkban osz-

szik. A miniszter hangoztatta azt is, hogy a francia nép egységét semmiféle békejavaslattal, kísérlettel és ajánlattal nem lehet megbontani. Általános feltűnést keltett, hogy a francia propagandaügyi miniszter azelőtt mondotta el rádióbeszédét és szögezte le Franciaország álláspontját, mielőtt az illetékes angol és francia államférfiak hivatalosan is leszögezték volna kormányaik álláspontját az esetleges békejavaslattal szemben.

A NYUGATI HADSZINTÉR LEGNAGYOBB LÉGIHARCA

(PÁRIS.) (Dunaposta.) A Havas távirati iroda jelentése szerint a Rajna és a Mosel közötti frontszakaszon a gyalogsági tevékenységben szünet állott be. Annál élénkebb tevékenységet fejtett ki azonban a francia léghaderő, amely igen eredményes felderítő munkát végzett. Az elmúlt szombaton folyt le egyébként a nyugati hadszíntéren a léghaderő eddigi legnagyobb összejáratása, amikor nemcsak egyes német vadászgépek, hanem légirajok ütköztek össze az angol és francia felderítőgépekkel. A francia léghaderő főparancsnoka egyébként szombaton este látogatást tett a nyugati hadszíntéren és személyesen tüntetett ki két francia pilótát.

tozik az egész világ munkássága és minden nemzet, amely a szabadságért küzd.

A LENGYELORSZÁGI CSEH LÉGIÓ SORSA

(BERLIN.) (Dunaposta.) Prchala tábornok, a Ruszinszkóban harcolt cseh csapatok főparancsnoka — mint ismert — a cseh menekültekből légiót alakított Lengyelországban. A cseh légió hőiesen harcolt a lengyelországi harcok nyomán a németek ellen. Varsóból érkező hivatalos jelentések szerint a lengyelországi hadműveletek során a cseh légió csaknem valamennyi tagja elesett. Meg nem erősített hírek szerint Prchala tábornok is hősi halált halt.

SEMLEGES HAJÓK VESZÉDELME

(KOPPENHÁGA.) (Rador.) A Venedia nevű dán gőzöst, amely a dán fém-behozatali vállalat tulajdonosa volt, az Északi tengeren német tengeralattjáró megtámadta és elsüllyesztette. A hajó 17 főnyi legénységéből 11 a tengerbe fulladt. A német tengeralattjáró csak 6 embert tudott megmeneni, akiket később átadott egy másik dán hajónak. Az elsüllyesztett dán hajó az angliai Clydba volt utban, hogy ott szemet hajózzon be.

(STOCKHOLM.) (Rador.) Az Aeden nevű 1305 tonnás svéd gőzöst Amszterdamban vívó útján a német hajók fel-taróztatták és Kiel kikötőjébe kényszerítették. A hajó állítólag a papirgyártáshoz szükséges anyagot vitt Anglia részére.

AMERIKAI VISSZHANG...

(NEWYORK.) (United Press.) Az amerikai sajtó részletesen foglalkozik Winston Churchill vasárnap esti rádióbeszédével. A tengerészeti miniszter szavainak különösen azok a részei keltettek Amerikában felűnést, amelyekben az admirális első lordja a szigorított tengeri háborút jelentette be. A Newyorki Times azt írja, hogy Németország részéről egészen bizonyosan hasonló szigorú ellenintézkedések várhatók. Közli azután a lap egy jó-gász véleményét, aki szerint a felfegyverzett kereskedelmi hajó hadihajónak számít. A Journal American Winston Churchill beszédével kapcsolatban közli Lloyd Georgnak legutóbbi nyilatkozatát, amelyben kijelenti, hogy Anglia és Franciaország kormányaira nagy felelősség nehezu akkor, amikor szigorított tengeri háborút folytatnak, de remélni lehet, hogy a kormányférfiak nem döntenek a hadihelyzet alapos felülvizsgálása nélkül.

—o—

WERTHER

A XVIII. század romantikus öngyilkosságai

Mikor Goethe 22 éves lett, apja, — aki akkor tekintélyes magisztrátus Frankfurtban — a lipcei és frankfurti tanulmányait sikeresen bevégező fiatallembert elhelyezi a wetzlari törvényszéken, előadói minőségben. 1772 május 22-én érkezik meg Goethe Wetzlarba. A kis rajnai városa szűk utcáival, összecsúfolt ódon házaival, bizony keveset nyújthatott az elegáns Lipcseből és (akkor) modern Strassburgból érkező fiatalembernek. Egyébként Goethe semmi kedvet sem érzett a közigazgatási pályáért. Történetesen ugyanez időtájt jött Wetzlarba rendkívüli megbízatással, Bréma állam követségi titkára: Christian Kestner. Nyolc évvel idősebb, mint Goethe rendkívül pontos, fegyelmezett, hivatalának élő tisztviselő, aki csak igen ritkán mutatkozott a „Trónörökös” szállóban, ahol a kisváros fiatalosága néha-néha szórakozni gyűlt össze.

„Ö tizenkilencéves”

Goethe érdekes művészegyenlőse, ragyogó intelligenciája, kellemes külseje csak hamar feltűnt a neki különben elég unalmas és érdektelen kispolgári társadalomban.

És ebbe a szürkeségbe, ódon és elporosodott hangulatba tavaszi napsugárként szökken be Charlotte Buff. Tizenkilencéves, szőke, kékszemű. Apja a teuton lovagrend intendantsa. A volpertshauseni únnepségen találkoznak össze. A lány akkor már jegyben jár. Kestner udvarol neki már hét éve, a fiatalok jövője már elintéztet dolog volt a családban.

Charlotte „okos” kislány. Szorgalmasan készül az esküvőre, amellyel kis testvérei nevelése foglalja le minden idejét. A lány bájos kis alakja, szép szemei nemcsak Goethét ihlették meg, hanem az utókor sok-sok művészt, rengeteg festmény, rajz, metszet ábrázolja egy tragikus szerelem örök hősnőjét, puderezett parókával, nád-szálvékony csipőjével; büszkén, disztigvált tartással, csöpp kis affektséggel.

„Ö” tizenkilencéves...

A barátság mélységes szerelemet takar...

Néha, kevés szabadidejében, odaül a zongorához. S Goethe szemei mámorosan, szerelmesen isszák magukba alakját: milyen üde, hamvas és finom ez a lány... S mikor megérkezik Kestner, a poros akták közt töltött hivatalos órák után, félteékenység nélkül mosolyog, ha az udvaron egymás mellett ülve találja őket. S ha eljön az est, a kertben Goethe verseket olvas, Charlottenak pedig néha könnyes lesz a szeme, ha elhalt anyjára gondol. Egyszer Goethének emlékül kis övet ajándékoz, azt, amelyiket azon az ünnepségen viselt. Amikor megismerkedtek. A férfi zavartan hallgat s ujult szerelemmel nézi a vérpíros ajkát, a fehér ruhás álom-lányt. S egy nap, hogy megpróbálja átlépni a passzív szemlélődés határait, a lány szigorúan rendre utasítja s mindent elmond volégyének. Goethe tehát — nincs más hátra — levonja a konzekvenciát: nincs hely már a leány szívében. Elutazik ebből a városból.

Októberben megrendítő esemény forgatja fel a kisváros csendjét. Egy Jerusalemi nevű fiatalember főbelövi magát. „Szerencsétlen szerelem!” Amint mondani szokták a tragikus sorsú fiatalember egy szép fiatal asszonyt szeretett. Goethe visszatér Wetzlarba. Feszült érdeklődéssel hallgatja az öngyilkosság mellékkörülményeit. Hiszen kolléga a szerencsétlenségben. Hiszen ő is reménytelenül szereti Lottet. A lány eljegyzését tavaszra tűzték ki. Készen, végképpen elkészült... Mit lehet tenni ilyenkor?... A költő elmegy, csendes szomorúságával, dolgozni. Igen, dolgozni fog, éjjel-nappal, dolgozni... S mikor eljön a rettenetes nap, Charlotte esküvőjének napja, Pünkösd, ő egyedül ül a magános éjszakában, szobájában, mely „olyan elhagyatott és kietlen” — írja — „mint a legkietlenebb sivatag”. Ezen a napon rájön, hogy mindent kibír az emberi szív.

Öngyilkossági járvány: a XVIII. század betegsége

A munka csakhamar eltereli gondolatait Kestner fiatal feleségéről, anélkül is inkább

Felfedező út Nyugat- és Délsvédországon

A lakosság életszintje városokban és falvakban egyaránt magasnívójú

Nem sokkal az új európai háború kitörése előtt több budapesti újságíró és zsekeurópai tanulmányutazó indult. A többiek között bejárták Svédországot nagyrészt is és tapasztalataikról az egyik résztvevő érdekes cikkben számolt be.

Utazás a vidéken

Stockholm, a főváros, azonban gyönyörű középületeivel és palotáival valóban világvárosi forgalmával még nem Svédország. A stockholmiak büszkék városukra, de Svédország vidéki lakói szentül állítják, hogy a főváros meg sem közelíti Svédország egyéb vidékeinek szívét, lelket üdítő szépségeit. Kiváncsiak voltunk milyen is hát a svéd vidék? Kényelmes, párnás ülésekkel ellátott hajóosztályú vasuti kocsiságuldoztunk az Oresund tengerszoros felé. Sok kisebb-nagyobb tó, Norrköping mellett egy városba vezető széles fjord, végtelen messzeségeket felölöl hatalmas kertekhez hasonló szántóföldek, enyhén emelkedő dombokok között vezet 10 órány keresztül a 80 kilométeres sebességgel száguldozó vonat. Végre célhoz érünk. Malmö európai értelemben vett „kis város”: lakosságának száma mintegy 150.000. A város harmonikus rendezettsége, a nagy forgalom mellett a feltűnő nyugodtság, otthonias légkört teremt a közép-európai viszonyokhoz szoktatott külföldiben is. A lakosság barátságos, vendégszerető, vidámlelkű és melegsívű. Itt nem beszélnek háborúról, nem félnek politikai földrengéstől.

Malmö

Malmö Svédország harmadik helyen álló kikötővárosa. De a hajózáshoz ki-sebb a jelentősége, mert kikötője inkább az ország hajóépítő műhelye. 3000 munkást foglalkoztatnak a hajógyárak, hatalmas kereskedelmi hajókat építenek. Emellett nagy textil, élelmiszer és cementipari központ. Mindenekfölkött azonban kereskedelmi város. Környékén terül el az ország termékeny és legfejlettebb mezőgazdasága. Szellemi életére nagy befolyással van a szomszédos Lund városának világhírű egye-

mert a fiatal pár Hannoverbe költözik.

Lehet azonban fiatal költőnek pillanata is szenvedés nélkül élni? Elszállott a régi bánat s álmátlan éjszakáit most már Maximilien de La Roche-nak, egy gazdag frankfurti angrosszista feleségének köszönheti, aki bizony elunta a szózt heringest hordók és olajosbödönök és az unalmas fűszer-férj egyhangú társaságát s szísen megperzseli magát a költő tüzes szerelmes lángjánál.

Szép romantikus délutánok, melyek annyira emlékeztetnek Weitzlarrá. A kellemetlen körülmény csak az, hogy Brentano, az asszony ura, nem olyan türelmes és jóhiszemű férj, mint Kestler volt annak idején s bizalmatlanul tekint a felesége és Goethe között máris egyre szorosabbra fűződő barátság elébe s egy szép verőfényes napon diszkrét utalást tesz a költőnek a mielőbbi távozásra...

Ugyanaz lett hát a sorsa, mint a szerencsétlen Jerusalemi-nak, akit szintén a féltékeny férj haragja tartott távol szíve hölgyétől. Goethe hideg, magános éjszakáin szívesen gondol vissza a weitzlari szép napokra, mert mégis csak boldoggá teszi a Charlotte-re való emlékezés, az izzó szerelem emléke még fel-fellobog benne, ennek melegenél „fűtőzik” a társalanság fázós magányában. Csendes, poétikus melankólia ez a hangulat, nagy szerelmek, nagy viharok után s nagyon alkalmas arra, hogy megírja a semekművét: Werther Csodaszép gyónás ez, mely után föllelekzik: fölszabadultnak érzi, hogy Wertherben önmagát multa felül.

A csodamű azonban fölforgatja az emberek lelkét. Ahogy Madame de Stael írja:

A régi és új házakban a lakások éppen olyan modernnek, mint Stockholm mindenféle melegvz, központi fűtés, fürdőszoba. Általában a modern házakban rendszeresített komfort. De van egy jelentős előnyük: közel 20—30 százalékkal alacsonyabb a házár, mint Stockholm. Az élelmiszerek ára sem különbözik a fővárosi áráktól. A munkabérek 5—10 százalékkal alacsonyabbak ugyan, mint a fővárosban, de a munkások és az alkalmazottak életszínvonala — ha lehet — még magasabb, mint a fővárosiaké. Malmönek aránylag több autó és motorcsónak tulajdonos dolgozója van, mint bármely más városnak.

Svédországot már esztendő óta szociáldemokrata kormány irányítja. A kormányzat nagy súlyt helyez arra, hogy a dolgozók életszínvonala fokozatosan emelkedjék. Mamó polgármestere is a szociáldemokrata párt tagjai közé tartozik, annak ellenére, hogy a város lakosságának jelentékeny hányada a polgári rétegek közül kerül ki. A három évvel ezelőtti országgyűlési választásokon kilenc képviselő közül hatot választottak meg szocialista programmal. A miniszterelnök és a kereskedelmi miniszter szintén malmöiek. A középosztály nagy tömege is a szociáldemokrata párttal szavaztak. A svéd felfogás jellemző az első szociáldemokrata miniszterelnök: Branting esete. Branting tudvalevőleg talált gyermek volt, akit letelepítésben neveltek fel. De azért soha senki nem ütközött meg rajta, hogy a király őt bizta meg az ország kormányzásával.

Malmö, amelyet csatornák határolnak, fekvésénél és építészeti remekműveivel szempontról Európában egyik legszébb városa. Modern közönség, amely azonban a tradicionális büszkeséggel érti meg a középkori építőművészet remekét.

Különös nevezetessége a városnak a múzeum, amely egyéb múzeális kincseken kívül prehistorikus és klasszikus keletázsiai gyűjtemények őrzője. Külön érdekessége a városnak a gótikus építőművészet egyik legsikerültebb példánya: a Péter bazilika csodálatosan szép és művészeti szempontból rendki-

vül értékes fali- és mennyezet festményeivel.

Arvika

Délsvédországból Laza és Krisztinen ham állomásokon vezet az út Svédország Norvégia felé nyugati határához. A kisebb tengernek is beillő festői szépségű Werner-tó szélén haladunk. A Glavs fjord partján fekvő Arvika, a látványosságokban gazdag Svédország egyik meglepően szép különlegessége. A több mint 10.000 lakosú városba érkező idegen első benyomása, hogy ezt a várost minden uccájával és terével milliméternyi pontosságu vonalzóval tervezték. Nyilegyenes uccák, óriási méretű terek és parkok és ami legfeltűnőbb: ragyogó tisztaságú kertek, téglaszintű, cserepes tetű házacskák. Valamennyi lakóház villa benyomását kelti. Berendezésük után itélve az első pillanatban azt hittem, hogy jómódu, sőt gazdag emberek otthona, pedig egyszerű munkások, kereskedelmi alkalmazottak, illetve magántisztviselők lakják. Alig van a városban más, mint 2—3—4 szobás lakás. Rádió nélküli lakást egyetlen egyet sem találtunk. A lakosság nagyrésze mezőgazdasággal, halászáttal és iparral foglalkozik. Am a kereskedelmi forgalom is nagy. Ez a jómódu város Wärrland kerülettel együtt tíz képviselőt választott, akik közül öt szociáldemokrata és 2 a velük koalícióban kormányzó parasztpárti.

Svédországon hiába keresünk Potemkin falvakat: a lakosság életszínvonala nagyvárosban, tengeri kikötőben, kis városban és falvakban egyaránt valóban magas szinten áll.

(A. S.)

Felvonult a lett „láthatatlan hadsereg”

(RIGA) A napokban tartották meg a lett védőszervezetek legnagyobb felvonulásukat, amelyhez hasonló még a kis ország nem látott. Negyvenezer férfi és nő vonult fel Rígában. Ezzel kapcsolatban érdekes cikket írt a „Richts” című félhivatalos lap „Láthatatlan hadsereg” címmel. A lap rámutat arra, hogy Lettország feltétlenül ragaszkodik semlegességéhez és ha ezt a semlegességet nem tartják tiszteletben, akkor az egész lett nép bámulatos gyorsan fegyverben áll, hogy megvédelmezze függetlenségét.

De ha átmegyünk a Lhan partjára, ahol a sás és nád zenél, át a szökőkutas, gyermekneveléses köztereken, kiértünk a régi Wetzlarba, girbe-görbe utcákra, megkeressük a házat, mely ma múzeum. Egy márká ellenében megtekinthetjük belsejét, az ódon-kopott zongorát, Goethe leveleit, egy megőrzött hajtincset, a régi, színes legyezőt és egy portráit a lányról... a frissen vasalt függönyök mögött az öreg katedrális körvonala rajzolódik ki...

A júniusi nap megreszket az ucca közegetén. Sörszagu kávéház a sarkon. S az előttünk haladó szép fehérbőrű lány ragyogó szőke hajfonatát alig lebbenti meg a hűstő szellő. Ő is egy Charlotte. S ugyanilyen júniusi hangulat lehetett, mikor 1886-ban két érdekes művészember érkezett Wetzlarba és hosszan elbeszélgetett itt, a sarki kávéházban. Az egyik Massenet volt, a híres zeneszerző. Kladoja, Hartmann volt a másik. Beyreuth-ból jöttek, ahol Parsifalt és Trisztant hallgatták. S mikor Massenet innen hazatért Franciaországba, asztalhoz ült versaillesi hotelszobájában és megírta „Werther”-t.

Halhatatlan lett Massenet „Werther”-je is. A halhatatlanság babérkoszorúja övezi Goethe és Massenet homlokát, műveik örökértékűek.

S a Csönd birodalmába megtért hősrünk, Jerusalemben? Szenvedett s meghalt szépen, csendesen, fiatalon, hogy halhatatlanná tegyen két remekművet...

S a világ siratta...

Ő az igazi Werther.

(Ancze Andor.)

P. E.
PAYENSAZ
ARANY
URAI

(20.)

Most is, hogy megelégette a „vadak” tobzódását, félig tréfásan, félig türelmetlenül nógatta Harryt, hogy jöjjön tovább. De Harry sokkal inkább kezdő volt még a raffinált élvezetekben, semhogy józan eszének egy parányi szikráját is megőrizte volna. Úgy kellett erőszakkal cipelnie, vonszolni, másképpen már nem lehetett lelket verni bele.

A dőzsölők most újabb orgiák termébe vetődtek. A „törökökhöz.” Tarka, alacsony kerevetek öveztek a falat. A padlón puha vánkások kínálkoztak fekvőhelyül a fátallal takart, bő nadragba öltözött török hölgyeknek és a fezes, turbános, férfiaknak.

Sejtelmes fátalokba burkolt nők lejtettek lassu mozdulatu, érzelmes táncot. Csipőjük ringása, nyakukon hátul összekulcsolt karjuk csendes mozdulása, fejük oldalra billenése, vagy lágy hátrahajlása, egész lényük álmagat lusterasága erősen hatott az érzékekre és jóleső elbágyadást jelentett az előbbi vad mulatozások után.

A szobát tompa félhomály borította a lila, kékenyős égők bágyadtan elomló sugaraiból. A zene halkán bugott, nem korbácsolta fel az érzékeket, inkább elszibbasztotta, elandalította.

— Gyönyörteljes álmok világa — sóhajtott Waldemar gróf és arcára kiülő sóvárgással hevert végig egy ke-reveten, ahol rajta kívül még hárman-négyen pihentek elernyed, mozdulatlan arccal.

Fátyolos háremleányok siettek feléje és szájába dugták az ópiumos pipát.

Eugen csókot intett a leányoknak, azután elfordította róluk tekintetét. Elérte az élvezetek tetőpontját. Degenerált idegei végre kielégültek, megpihentek. Harryt most már teljesen sor-sára bízta.

Egyre többen zsufolódtak össze a ke-reveteken. Az eszméletlenül alvókat eunuchoknak öltözött szolgák vitték ki nagy óvatossággal a szomszédos fül-kébe.

Nem sok időbe telt, Harry is oda-került bacchusnőivel együtt.

V.

A „Kék Liliom” mulatóhely meg tudta őrizni misztériumait hosszú idő-kön át anélkül, hogy az érdekelt be-avatottakon kívül szélesebb körben is kiszivárgott volna létezésének tulajdon-keppeni alapja és célja. A közönség nagyrésze csak annyit tudott róla, hogy mulatóhely, amilyen gombamódra terem minden nagyvárosban. Borsos árakat fizetnek a vendégekkel, az elegánsan berendezett helyiségért és a gyönyörű nőkért, akikkel ott találkozni lehet, Susanne asszony nagyon ügyelt arra, hogy csak teljesen megbízható személyzetet tartson s idegileg annyira leromlott vendégeket fogadjon leginti-mebb helyiségeiben, akik már nem is tudnák nélkülözni a raffinált élvezete-keket, amelyekkel kézben tartotta őket.

Mégis csuszott hiba számításába. Személyzetében sokáig tartott egy néger fiatalembert, akit a legkényesebb és legkomplikáltabb ügyekben is fel-használhattak. A „fekete Charley” ki-tűnően ismerte már a vendégeket, min-den gyöngéjükkel együtt. Tudta, hogy kit hova kell bevezetnie, ki hol és kivel akar találkozni, kinek mi a kedvenc szórakozása, rejtett gondolata. Szóval Charley nélkülözhetetlenné vált mulatóban.

Egy napon azonban a vendégek pa-naszkodni kezdtek, hogy értéktárgyaik el-tűnnek mámoros állapotukban. Gyü-rűk, órák, melltűk, pénzes erszények vándoroltak el tulajdonosaiktól.

A bolond lady:
Lawrenceezredeselődje

Tagadhatatlan: a ladynek már az édes-anya sem volt normális ember. Hát szük-sége van egy grófnak, egy angol grófnak ha csak kicsit is épeszü, arra, hogy már 18 éves korában fizikai problémákon törje a fejét s ilyen fiatalon megnyerje a stock-holmi akadémia nagydíját az ingamozgás bizonyos sajátosságainak megállapításá-val? Vagy mire jó az, ha angol lord léte-re nekiáll a nyomdatechnika tanulmányozá-sának s elsőül eszeli ki az egészen vasból öntött sajtót, amellyel először sikerült egy egész papírvet egy nyomásra kinyomni? És kell egy angol grófnak azzal bibelődnie, hogy feltalálja a nyomdászatban azóta is ugyanugy használt matricaöntést? És — hogy a legismertebb találmányát említsük fel — emlékezzünk gyerekkorunk egyik legkedvesebb játéka: a tollszár végébe helyezett kis üveglencsére, amelyen ha a világosság felé kereszttűlkukuskálunk, akkor alaposan felnagyítva megláthatjuk a világ valamelyik híres-neves fürdőhelyé-nek emlékképét. Mi szüksége van mind-erre egy jóra való angol főurnak, akinek minden üke már nagyur volt, a nagyapja pedig éppenséggel miniszterelnök?

S ha valaki ezután is kételkednék lord Charles Stanhope nem-normális voltában, tegyük még hozzá, hogy a felesége a min-denható ifjabbik Pittnek a testvérhuga. S a lord ennek ellenére nem használja ki ezt a kitűnő kapcsolatot, hanem beáll a miniszterelnök ellenfelei, a vvhikek közé s aztán olyan lehetetlen dolgokért lelke-sedik, mint aminő a parlamenti reform, az esküdtbíróságok függetlenítése a kormánytól, a néger rabszolgaság eltörlése és a — sajtószabadság.

Persze, hogy aztán az ilyen emberrel ne-héz együttélni. Pitt miniszterelnök hoga hogyan tarthasson fenn békés házastársi viszonyt azzal az emberrel, aki az ő báty-ját hétről-hétre támadja a parlamentben, a sajtóban s aki amugy is szívesebben hu-zódik el a maga kis ezermester-műhelyé-be, semhogy hagyományos családi kan-dalló mellett süttesse félangolosra a tűz irányába eső féltést?

Nohát, két ilyen lángésszel fertőzött faj-tából, a Stanhope-ok és a Pittek vérségé-ből született meg Lady Esther Lucy Stan-hope. Tessék már most elgondolni, miféle temperamentum szorult aztán egy ilyen iva-dékba.

Hát Lady Esther bizony túltett ebben a tekintetben a legesszimistább várakozá-sokon is. Iskolai fegyveremről, rendszeres tanításról persze végkép nem lehetett nála szó. Bokszolt, vívott, lovagolt, célbalőtt, de ha rájött az órája akkor vadul nekiesett az apja könyvtárának s mikorra fiatal dává érett, valóságos polihisztor lett belőle, aki fizikát, történelmet, csillagá-szatot, politikát, nyelveket úgy köpködött magából, mint egy rokokókori koronázási ünnep tűzijátéka a rakétákat.

A nagybácsnak, Pittnek, éppen szüksé-ge volt valakire, aki részben ellássa le-gényháztartásában a ház urnőjének kényes szerepét, részben pedig iródeákja, egy an-gol miniszterelnök titkainak letéteményese legyen. No hát mindkét feladatra éppen jó volt Lady Esther. Titkárnőnek ment oda,

Susanne asszony kutatni, figyelni kezdett és nemsokára tettenérte Char-leyt, mikor egy előkelő ur újjáról lehuz ta drágaköves gyűrűjét. Természetesen gondolkodás nélkül kitette Charleyt. Sem könyörgés, sem fogadkozás nem használt. Nem kockáztathatta mulatója existenciáját, nem óhajtott a rendő-rséggel semmi néven nevezendő össze-köttetésbe kerülni.

Charleynek mennie kellett Vége volt a nagy boravallóknak, a mámoros, gyönyörű estéknek. A néger azonban nem nyugodott egykönnyen bele vesz-tésébe és gonosz bosszút forralt.

Jól ismerte a mulató legrejtettebb helyiségeit is. A nagy épület minden zeg-zugában otthonos volt. Pontosan tudta, hogy ki lakik a házban, ki mikor

de pár hét multán kiderült, hogy Ófelsége impériumának minden nélkülözhetet-le-nebb munkaejeje, mint ez a kisasszony, aki nélkül nem eshetett meg kinevezés vagy elcsapás, pártkrízis vagy külhábo-ru. Lady Esther lett Angliának főminden-egyebbe, szürke eminenciája.

Am a fák még Londonban sem nőnek az égig. Hirtelenjében két nagy csapás is rászakadt a fiatal dámára, akinek klasz-szikus szépségét mindenki dicsérte ugyan, de azzal az óvatos fentartással, hogy két méternél magasabb kisasszonyok mégsem tartoznak az angol női szépségideálok kö-zé. Az egyik csapás ez volt: a lady bele-szeretett egy daliás angol katonatisztbe, bizonyosnévű Moore-ba. Hogy szerelmesé-nek minél gyorsabb karriert biztosítson, kinevezette a spanyolországi angol had-erőhöz, ahol — éppen háboru lévén — a vitéz tisztből egy-kettőre generális lett. Sajnos, azonban a spanyolok nem voltak tekintettel lady Esther gyengédebb érzel-meire a fiatal tábornokot Gibraltárnál le-lőtték. Meghalt a szerelem, maradt volna a munka. Ekkor azonban a nagybácsit, Pittet is idejekorán elszólította az Ur az életből s az utód nem minden kéjézés nélkül röptette ki a titkárságból a ladyt. Ez annál könnyebben sikerült, mert a lady amíg maga mögött érezte nagybácsija ha-talmát, ugyancsak keményen megmondo-gatta a véleményét a jövődől uralkodó-ról, IV Györgyről, akit röviden és velő-sen „undok mihaszna fráternek” titulált. Most, hogy Pitt már nem védhette meg, a trónörökös első dolga volt „ezt a szép és okos dögöt” — öfensége így szólta vissza a lady diszítő jelzőit — kiakolboli-tani Flastromot ugyan kapott havi 100 fontnyi nyugdíj formájában, ámde mi volt az elveszett hatalomhoz képest?

Lady Esther tehát megutálta Angliát, annyira, hogy soha többé életében angol ember nem kerülhetett a színe elé: ott-hagyta ősei hazáját, mindenét pénzébe tette és elutazott a Keletre, miután előbb utköz-ben Gibraltárban egy napra kiszállott, hogy búcsút vegyen az ottani angol hely-őrség egyik néma sírjától.

Isztambulba érkezvén, első dolga az volt, hogy konstruált magának egy rend-kívül festői kosztümöt, amelyhez aztán holta napjáig hű maradt. Állott pedig ez a díszruha turbánból, mélyen kivágott sár-gaselyem bluzból, plötyögős török bugyo-góból s az egészet befedő hosszú selyem-kaftánból, no meg egy nargiléből, amely-nek szívására rászokott. Sürgősen megta-nult törökül és arabusul, bevágta a Korán valahány szuráját, áttanulmányozta az izlám legfontosabb teológiai műveit, „ud-vartartást” fogadott, lóhátra ült s ezzel nekivágott ezután való élete nagy felada-tának, a Kelet meghódításának. Londoni dicsősége idején ugyanis volt egy tenge-részhadnagy, aki Szent János jelenéseinek tanulmányozása közben kicsit elmehábo-rodott lett, megjósolta a ladynek, hogy dicsőségesen fog Jeruzsálemben bevonulni, hét évet tölt majd a pusztában s végül királynővé lesz. Mostantól fogva hát ez a bolondos ábrándot kergette az angol spleen minden csökönyösségével.

megy el hazulról, ki mikor szokott ha-zamenni.

Segítőhársakat könnyen szerzett ter-véhez. Nagy jutalom fejében a legkom-plikáltabb feladatokra is akad vállal-kozó.

A terv készen volt és aznap került végrehajtásra, mikor Harry, mint ujonc jelent meg Susanne asszony érdekes helyiségeiben.

Köds, borus reggelre virradt a gyö-nyörökkel terhes éjszaka. Nehéz felhők lógtak az égen. Még hét órák is oly sötét volt, hogy az uccán két lépésnyi-re sem lehetett látni. A sűrű ködben ár-ván, sápadtan égtek a lámpák, anélkül, hogy fényt terjesztettek volna. Sugarai-kat elnyelte a nehéz, téli köd.

(Folytatása következik.)

S a furcsa az, hogy — a maga módja szerint — el is érte.

Egípusban és Nyugat-Arábiában való különböző csatangolások után, ahol minde-nütt kitűnő emléket hagyott maga után a páratlan bőkezűségével, végre a Libanon-hegységnél kötötte ki élete csolnakját. Itt egy újabb „jóslat” erősíti meg élettervé-ben: egy Lousteneau nevű francia kaland-or csatlakozik a környezetéhez, aki álli-tólag jóstehetséggel van felruházva s aki ingyenkenyer fejében beigéri a ladynek, hogy hatalmas és nagy királynő leszen be-lőle, mivelhogy ez már a Bibliában is így jövendöltetett meg.

A lady szorgosan áttanulmányozza a Közelkelet történetét és rájön, hogy Ará-biának volt már a történelemben két nagy-nevű uralkodónője: az egyik Sába királynő-je, Salamon király szeretője, a másik pedig a Kr. utáni harmadik században, Zenóbia, Palmyra mesebeli királynője.

Lady Stanhope eszeveszetten szórja a pénzét, csak hogy hangulatot teremtsen maga mellett. Sorsa végül összehozza egy agyafúrt lókölszöszövel, Naszr sejkkel, aki 30.000 piaster fejében vállalkozik a bejő-solt „diadalmas bevonulás” megrendezé-sére, igaz, nem Jeruzsálembé, ott a török az ur, nem is valamely élő városba, ahol netán konfliktusba keveredhetnének a helybeli khádival, hanem a romokban he-verő Baalbekbe, a Napkirály egykori székhelyére s Zenóbia néhai fővárosába. Jó pénzért összegyűjt a sejk párezer munkát-lan arabot és szíriai druzt s ezek aztán egyesült erővel kikiáltják az angol ladyt „Tadmorr királynőjévé, Dshion varázsló-nőjévé és a Libanon szibillájává”, ahogy ettől fogva a teljes hivatalos címe szól.

Az egyik sejk jó pénzért elad neki a Li-banon tetején egy romokban heverő klasz-tromot, a Mar Eliát. Ezt Lady Esther drá-ga pénzen várrá erősítetteti meg, kicsiben megcsináltatja Szemiramisz „függő kert-jét” is, amelynek legfőbb díszje a burgó-nya. Ehez „alattvalóit” ugyanis szeretné krumplira szoktatni, ezek azonban csak akkor kapnak rá az ismeretlen ételre, ami-kor királynőjük öröket állítat a kertje mellé.

Közben nemzetközi bonyodalmakba is keveredik a lady: az egípusi alkirály be-tör Szíriába, mire a ladynek sikerült a dru-zokat Mehmet Ali alkirály ellen fellázíta-nia s az európai konzuloknak nem kis fá-radtságára kerül, hogy valamiképpen ren-det teremtsenek a „tadmori királynő” bi-rodalmában. Amely birodalomnak külön-ben minisztériuma is van, igaz, egyetlen ember, egy Baudin nevű levantei kal-már személyében.

A királynő és „alattvalóit” között azon-ban idővel bizonyos nézeteltérések jelent-keznek. Persze rut pénzügyi okokból. A királynő két aszkaloni régiséghamisítótól megvásárolt holmi állítólagos ősi feljegyzéseket, amelyek egy Szidonban elásott ré-gi kincsről szólnak. Lady Esther engedélyt szerzett, hogy ásatásokat kezdhesen ezen a területen. Ki is került valami köből fa-ragott oroszlan, ellenben semmiféle ko-moly kincs. Alattvalói erre gyanuba fog-ták a ladyt, hogy titokban mégis megta-lálta a kincset, de elrejtette az oroszlanba. A ladynek erre apróra szét kellett az orosz lant kalapáltatnia, hogy bebizonyítsa: nem dugott el semmit.

Ezt az első baljós jelet hamarosan más komolyabb bajok is követték, amikor a lady kincstára kiürült. Levantínusoktól kölcsönöket vett fel, amire ezek lefoglalták a Londonból esedékes nyugdíját. La-dy Esther panaszos levelet írt Viktória királynő-kollégájának ebben az ügyben, de még csak választ sem kapott rá.

Végül el kellett adja a „várát”, a ruha-tárát, a lovait, mindenét. Élete utolsó félesztendejéről már nem tudni semmit. Bizonyos csak az, hogy mint szegény kol-dusasszony hunyt el a Mar Elias klastrom kapuja előtt.

Ott temették el s a csodás az, hogy ha-lála után nyomban kivirágzott körülötte a keleti mese: az izlám szentjévé avatta őt a népi hiedelem és sirjához ma, száz évvel a halála után is tömegesen zarándokolnak Muhammed hívei...

(S. G.)

—0—